A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

The Daily Hebrew Journal
דער אידישער זשורנאל

פאליטיש
אומאפהענגיג
נאציאנאל

א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 7568 — Tuesday, May 5th, 1931 — יום ג', י"ח אייר, ל"ג בעומר, תרצ"א. — טאראנטא, דינסטאג דעם 5טען מאי, 1931. — PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAY 7 1931

N. Y. Public Library
476 Fifth Ave.
NEW YORK N. Y.

שפאניען איז גרייט צו עפענען אירע טויערען פאר א ברייטער אידישער איינוואנדערונג, זאגען מיניסטארען

קאבינעט-מיניסטארען זאגען „איטא"-פארטרעטער אז געזעץ וועט אין גיכען פארעפענטליכט ווערען, געבענדיג גלייכע רעכט צו אידען צוגלייך מיט אנדערע בירגער אינ'ם לאנד. — זאגען, אז זיי ווילען אידישע וועלט זאל וויסען זייערע פריינטליכע סענטימענטען צום אידישען פאלק. — אידען וועלען ניט דיסקרימינירט ווערען.

מאדריד, מאי 4, (איטא).

אין אן אינטערוויו מיט א „איטא"-פארטרעטער האבען עטליכע וויכטיגע מיניסטארען פון דער רעפובליקאנישער רעגירונג אין שפאניען, איינשטימיג אויסגעדריקט זייער צופרידענהייט צו עפענען די טויערען פאר א אידישער איינוואנדערונג.

„די נייע רעפובליקאנישע רעגירונג וועט ניט מאכען קיינע באגרעניצונגען פון וועלכע; עס איז סארט פאר אידישער איינוואנדערונג, אזוי שנעל ווי די עקאנאמישע מעגליכקייטען וועלען עס נאר דערלויבען", האבען זיי געזאגט. די מיניסטארען וועלכע האבען די דאזיגע דערקלעהרונג געמאכט זענען: אלבארנא אלווארא, זמיגהועל מאורא און אינדאליעקא פריעטא. דער ערשטער איז יוסטיץ מיניסטער און דער צווייטער איז פינאנץ מיניסטער.

זיי האבען דעם „איטא"-קארעספאנדענט געגעבען א ספעציעלען אינטערוויו, „כדי ער זאל קלאהר מאכען פאר דער אידישער וועלט זייערע סענטימענטען צום אידישען פאלק", האבען זיי געזאגט.

דער אונטער-סעקרעטאר פון לייבאר האט שפעטער דערקלעהרט דעם „איטא"-פארטרעטער, אז ער וואלט געוועזען העכסט צופרידען צו זעהן א גרויסע אידישע איינוואנדערונג אין לאנד.

די מיניסטארען אלבארנא, זמוגהועל און פריעטא האבען אויך דערקלעהרט, אז אן ארדינאנץ, געבענדיג גלייכע רעכט אלע בירגער פון שפאניען, ווערט איצט אויסגעארבייט און וועט אין גיכען פארעפענטליכט ווערען.

דיסקוטירענדיג די לאגע פון די אידען אין שפאניען, האבען די קאבינעט מיניסטארען אויסגענוצט די געלעגענהייט צו אויסדריקען זייער איינשטימיגע צושטימונג צו געבען די אידען גלייכע רעכט צוגלייך מיט אלע אנדערע בירגער, אהן וועלכער עס איז דיסקרימינאציע, און עס איז זייער פארלאנג, האבען זיי געזאגט, צו מאכען עס עפענטליך באקאנט אזוי שנעל ווי מעגליך. זיי זענען באזונדערס פאראינטערעסירט, האבען זיי ווייטער געזאגט, אז זייערע סענטימענטען בנוגע דער דאזיגער פראגע זאל באקאנט ווערען אין דער אידישער וועלט.

רבי גרויבארט'ס זוהן הויפט רעדנער ביי דער ציון-קאנווענשאן

(ספעציעלע טעלעגראמע צום „זשורנאל")

סאן אנטאניא, טעקסאס, מאי 4.

די ציוניסטישע קאנווענשאן פון טעקסאס און לואיזיאנא איז דא נעכטען דערעפענט געווארען אין דעם פלאזא האטעל. איבער דריי הונדערט דעלעגאטען זענען געקומען צו דער קאנווענשאן וועלכע איז דערעפענט געווארען פון רבי גאלד פון דאלאס.

מיט'ן באנקעט היינט אווענט וועט פארענדיגט ווערען די צוויי טאגיגע קאנווענשאן. די הויפט רעדנער ביים באנקעט וועלען זיין רבי פיליפ גרויבארט, פון פארט וואירט, טעקסעס, וועלכער איז א זוהן פון רבי גרויבארט פון טאראנטא, און דר. מענדעל סילווער פון ניו ארליענס.

א. פריד איז פרעזידענט פון דער טעקסעס-לואיזיאנא ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ביטערע שלאכט צווישען רעבעלען און רעגירונגס-מיליטער אין האנדוראס, ויד אמעריקע

טעגוציגאלפא, האנדוראס, מאי 4.

דער גאנצער רעגיערונגס גארניזאן אין סאנטא-ראזא-דע קאפאן, האנדוראס, איז אויסגעשאכטען געווארען פון די רעבעליערענדע טרופען וועלכע ווערען געפיהרט פון גענעראל גרעגאריא פערדערא, לויט א באריכט וואס איז דא דערהאלטען געווארען פון דעם קאפאן געגענט.

סאנטא ראזא איז פארנומען געווארען דורך די רעבעלען נאך א שרעקליכען קאמף. פון ביידע זייטען זענען געפאלען א סך קרבנות. מען גלויבט אז אמווייניגסטענס 90 פראצענט פון דער רעגיערונגס גארניזאן איז געפאלען.

די שלאכט איז כאראקטעריזירט געווארען אלס "אן אמת'ע יאטקע"".

די רעגיערונג האט שוין ארויסגעשיקט סאלדאטען אין סאנטא-ראזא, כדי צו צונעהמען די שטאדט צוריק, דער רעגיערונגס גענעראל רעינא פיהרט דעם פרישען רעזערוו, און א ביטערע שלאכט ווערט דערווארט אוורום די רעגיערונג איז גרייט צו צוריקקריגען די פארכאפטע שטאדט אונטער אלע אומשטענדען.

מעיאר וויל קאנפערענץ צווישען הידרא און טרענספארטיישאן קאמישאן

מעיאר סטוארט האט נעכטען אינפארמירט דעם סטי קאנסיל, אז ער וועט זיין צופרידען צו צונויפרופען א קאנפערענץ צווישען דער טאראנטא טרענספארטיישאן קאמישאן און דער הידרא עלעקטריק קאמישאן, כדי צו קומען צו א פארשטענדיגונג וועגען דעם סכסוך וואס איז לעצטענס ענטשטאנען צווישען די צוויי קאמישאנס איבער דער פראגע פון דעם פרייז וואס די הידרא רעכענט דער טרענספארטיישאן פאר עלעקטריק.

פוילען פייערט איר זיעג מיט 10 יאר צוריק אין שלעזיען

קאטאוויטץ, מאי 4.

הונדערט טויזענט פערזאן, איינשליסענדיג עטליכע טויזענט אינסורגענטען וועלכע האבען זיך באטייליגט אין די דריי אויפשטאנדען פון אויבער-שלעזיען אין די יארען פון 1919 און 1921, האבען אויף אן אימפאזאנטען אופן געפייערט דעם 10-טען יארטאג זינט דעם פוילישען אויפשטאנד אין אויבער-שלעזיען אין יאר 1921.

דער פרעזידענט פון פוילען, מאשציצקי, מיט זיין גאנצען קאבינעט, זענען געקומען צו דער פייערונג. ער איז פרעזענטירט געווארען מיט א קריגעל וואסער פונ'ר באלטישען ים ביים האפען גדיניא, אלס אויסדרוק אז שלעזיען איז געטריי און ענג פארבונדען מיט פוילען.

עס איז געווען אן אמת איינדרוקספולע פייערונג.

טראצקי פארט אין גיכען אפ צו באזעצען זיך אין שפאניע

לאנדאן, מאי 4 (איטא).

לעאן טראצקי האט היינט באקומען די דערלויבעניש צו ארייננקומען און באזעצען זיך אין שפאניען, לויט א באריכט פון קאנסטאנטינאפאל.

איסטאמבול, טערקיי, מאי 4.

לעאן טראצקי וועט אינגיכען אפפאהרען קיין שפאניען, נאכדעם ווי ער האט אפיציעל באקומען די דערלויבעניש פון דער רעפובליקאנישער רעגירונג זיך באזעצען אין שפאניען.

טראצקי האט אויפגענומען מיט גרויס פארגעניגען די דערקלעהרונג פון דעם שפאנישען אויסערן מיניסטער אלעקסאנדער לערו, אז שפאניע וואלט געווען צופריעדען צו האבען ביי זיך טראצקי'ן, באזונדערס איז זיין פרייד געווען גרויס נאכדעם ווי ער האט אויפגעגעבען אלע האפנונגען צו פארלאזען ווען עס איז טערקיי. טראצקי האט זיך געווענדעט טעלעגראפיש צום פרעזידענט פון שפאניען, זאמארא, און צום פרעזידענט פון קאטאלאניא, מאשיא, מען זאל איהם ארויסשיקען א וויזע.

טראצקי'ס פרוי און טאכטער לידען פון שווינדזוכט, און עס ווערט דערווארט אז דער שפאנישער קלימאט זאל זיין פאר זיי גינסטיגער ווי אין טערקיי.

אמעריקא אנערקענט אראבישע מלוכה

וואשינגטאן, מאי 4.

דער סטייט דעפארטמענט האט באקאנטגעמאכט, אז די פאראייניגטע-שטאטען האבען אפיציעל אנערקענט די אראבישע מלוכה פון העדזשאז און נעיד און אלע אנגעהעריגע אינזלען אדער פונקטען אין אראביע.

עס איז דערביי באקאנטגעמאכט געווארען, אז אמעריקע'ס האנדעל מיט העדזשאז איז שטארק געוואקסען.

פינף פערזאן שווער פארוואונדעט אין עקסידענט ארום טאראנטא

פינף פערזאן געפינען זיך איצט אין סט. דזשאזעפ'ס האספיטאל, בעת א זעקסטער איז אונטער ארעסט אין פארט קרעדיט אלס רעזולטאט פון אן אויטאמאביל-עקסידענט נעכטען פארנאכט אויף סענטער ראוד, א האלב מייל נארט פון פארט קרעדיט.

נאך דעם עקסידענט האט דזש. פאלמער. האיוועי טרעפיק פאליסמאן, ארעסטירט מאיק גלוב, פון פארלאמענט סט., אויף א קלאגע פון קרימינעלער נאכלעסיגקייט. די פאליציי דערקלעהרט, אז גלוב האט וועלענדיג אריבעריאגען די אנדערע קארס אויף דער האי-וועי, זיך צוזאמענגעשטויסען מיט א צווייטער קאר, וועלכע איז געטריבען געווארען פון פרענק היטה, פון גריטוואוד דרייוו, וועסטאן. ביידע קארס זענען צושמעטערט געווארען.

אין גלוב'ס קאר איז בעת'ן עקסידענט געווען טאם סופוסיק, פון 128 בערקלי סטריט וועלכער געפינט זיך איצט אין סט. דזשאזעפ'ס האספיטאל. מר. היטה, זיין פרוי און צוויי פאסאזשירען אין זייער קאר, זענען אויך שווער פארוואונדעט געווארען און געפינען זיך אין דעם זעלבען האספיטאל.

דאקטוירים גלויבען אז מרס. היטה און מר. רידראן וועלען אפשר שטארבען פון די וואונדען.

טערקישער פרעזידענט ווידער דערוועהלט צום אמט

אנגארא, טערקיי, מאי 4.

מוסטאפא קעמאל פאשא איז היינט ווידער דערוועהלט געווארען אלס פרעזידענט פון דער טערקישער רעפובליק.

די פערטע נאציאנאלע אסעמבלי וועמענס זיצונג ווערט היינט אפגעהאלטען האט איהם איינשטימיג ווידער דערוועהלט אלס פרעזידענט פון דער יונגער טערקישער רעפובליק.

גרויסער פייער שאדען אין קוויבעק

קוויבעק, מאי 4.

א שאדען פון 200 טויזענט דאלאר איז דא פאראורזאכט געווארען ווען א גאנצער בלאק אין דעם ביזנעס-געגענט איז ארומגעכאפט געווארען פון פלאמען.

איין פייערמאן איז פארוואונדעט געווארען.

אב. קאהאן זאגט אז ארבייטער-רינג וועט בלייבען געטריי דעם 2-טען אינטערנאציאנאל

וואשינגטאן, מאי 4 (איטא).

200 דעלעגאטען זענען געקומען צו 31-טער קאנווענשאן פון דעם ארבייטער רינג וועלכע איז נעכטען דערעפענט געווארען אין וואשינגטאן. אויסער די דעלעגאטען זענען אויך געקומען טויזענטער געסט.

די קאנווענשאן איז באגריסט געווארען פון אב. קאהאן, מארים הילקוויט און נארמאן טאמאס, ג. באגין, דער טשערמאן פון ארבייטער רינג און י. באסקין, דער סעקרעטאר האבען באריכטעט וועגען דער אקטיוויטעט פון דעם ארדען.

קאהאן און הילקוויט האבען אויסגעדריקט זייער צופרידענהייט איבער דעם וואס דער ארבייטער רינג האט זיך אפגעטרייסעלט פון דער לינקער גרופע. דערקלערענדיג אז דאס האט פארשטארקט די ארגאניזאציע ברענגענדיג צוריק הארמאניע און איינינקייט אין די רייהען.

קאהאן האט אויך דערקלעהרט אז די ארגאניזאציע איז און זי וועט שטענדיג בלייבען געטריי דעם צווייטען אינטערנאציאנאל און וועט אויך בלייבען געטריי די סאציאליסטישע אידעען. פאראכטענדיג יעדע סארט דיקטאטור, אהן אונטערשייד אויב די דיקטאטור איז פונ'ם לינקען, סאוויעטישען פליגעל, אדער פון דעם רעכטען — מוסאליני פליגעל.

פראנצויזישער פארלאמענט וועט דעבאטירען וועגען דייטשישען אפמאך

פאריז מאי 3.

היינטיגע וואך פארזאמעלט זיך ווידער דער פראנצויזישער פארלאמענט, און די דאזיגע וואך ווערט באטראכט פון גרויסער, וויכטיגער פאליטישער באדייטונג, ניט נאר פאר פראנקרייך, נאר פאר דעם אלגעמיינעם פרידען פון אייראפא. היינטיגען דאנערשטאג וועט אנגעהויבען ווערען אין פראנצויזישען פארלאמענט די לאנג-אפגעלייגטע דעבאטע איבער דעם טאריפען-אפמאך צווישען דייטשלאנד און עסטרייך.

אין פראנקרייך שרעקט מען זיך שטארק פאר דעם דאזיגען אפמאך, און מען באטראכט עס אלס א ברוך פון דעם ווערסאילער אפמאך. מען ווארט דאוויבער מיט אומגעדולד אויף דער שטעלונג וואס פראנקרייך'ס אויסערן מיניסטער, אריסטיד בריאן, וועט נעהמען אין דער דעבאטע.

אחוץ דעם דערמאנט מען שוין איצט בריאנ'ס נאמען אלס דער מעגליכער נאכפאלגער פון דומערג'ן אלס פרעזידענט.

מאנטשעסטער, ענגלאנד מאכט דורך לייכטע ערדציטערניש

לאנדאן, מאי 4.

די ערדציטערניש זונטאג פריה אין מאנטשעסטער האט, גליקליכערווייז, ניט פאראורזאכט קיין באדייטענדע מאטעריעלע שאדען, און קיינע פארוואונדעטע זענען אויך ניט געווען.

א פאניק האט עס אבער פאראורזאכט צווישען דער באפעלקערונג, און דער עולם האט זיך ארויסגעלאזען אויף די גאסען. אין דרויסען איז אבער די געפאהר געווען נאך גרעסער איבער די פאלענדע קוימענס און צובראכענע פענסטער. די פייערלייט זענען געווען גאנץ „ביזי" צו האלטען דעם עולם אין ארדנונג און צו האלטען די גאסען ריין.

אנגעהויבען האט זיך די ערדציטערניש ארום 9.30 פריה, אבער זי האט לאנג ניט אנגעהאלטען. די אויפטרייסלונג איז געווען פון א גאנץ לייכטען כאראקטער.

א ראיאט אין עגיפטען ברענגט טויט צו 54 פערזאן

קאירא, עגיפטען, מאי 4.

אין א רייאט וואס האט נעכטען אויסגעבראכען אין דער שטאדט בעני סועף, איז א צאהל מענשען געטויט געווארען און מעהרערע זענען פארוואונדעט געווארען. אונאפיציעל ווערט עס אנגעגעבען אז 6 זענען געטויט געווארען און 3 פארוואונדעט געווארען, ווען די פאליציי האט געשאסען אויפ'ן מאב. פון אנדערע קוועלען דערוויסט מען זיך אבער, אז 8 זענען געטויט געווארען און 46 פארוואונדעט. צוזאמען 54 פערזאן.

ארויסגעקומען איז דער רייאט ווען נאהאס פאשא, דער פיהרער פון דער וואפדיסטען פארטיי, איז געקומען קיין בעני סועף אויף א באזוך.

די רעגירונג האט איצט אנגעהויבען אן אונטערזוכונג וועגען דעם רייאט.

בראקענשייר'ס פראצעס אפגעלייגט צו אונטערזוכען זיין פארשטאנד

דער פראצעס פון דזשאהן בראקענשייר און הערבי קלארקסאן, וועלכער האט זיך נעכטען געזאלט אנהויבען אויף דער קלאגע פאר דערמארדען דעם פאליסמאן ראי מעקוויליין, וועט זיך ערשט אנהויבען מארגען, מיטוואך, נאכדעם ווי ריכטער ראיט האט נאכגעגעבען דעם פארלאנג פון בראקענשייר'ס פארטיידיגונגס-לאיער, אז דער פראצעס זאל אפגעלייגט ווערען אויף א פאר טעג, כדי בראקענשייר זאל אונטערזוכט ווערען וועגען זיין גייסטיגען צושטאנד.

דאס איז נויטיג צו פעסטשטעלען, ווארים די פארטיידיגונג איז הויפטזעכליך געבויט אויפ'ן גרונט פון בראקענשייר'ס גייסטיגער ניט-נארמאליטעט. די פארטיידיגונג האט, לכתחילה פארלאנגט א פאר וואכען פאר דער דאזיגער אונטערזוכונג אבער דער ריכטער האט דעם דאזיגען פארלאנג אנטזאגט.

דער קראון-פראסעקיוטאר ס. וו. בעלל, קיי. סי., האט געקעמפט, אז קיין שום אונטערזוכונג פון גייסטיגע קראנקהייטען זאל בכלל ניט דערלויבט ווערען, ערשטענס דערפאר ווייל בראקענשייר איז שוין פריהער עקזאמינירט געווארען, און צווייטענס ווייל די פארטיידיגונג האט פריהער געהאט גענוג צייט צו אונטערזוכען בראקענשייר'ס פארשטאנד, אבער דער ריכטער האט דערקלעהרט, אז ער וועט אפלייגען דעם פראצעס ביז מיטוואך, ביז אן אונטערזוכונג וועט נאך אמאל געמאכט ווערען.

17 יעריגע מיידעל ארעסטירט אויף דער באשולדיגונג אז זי האט דערמארדעט איהר אייגענע מוטער

מוטער איז לעצטען פרייטאג געפונען געווארען טויט מיט צוויי מעסער וואונדען אין רוקען. — פאליצי האט לכתחילה געדענקט אז די פרוי איז באגאנגען זעלבסטמארד. — אונטערזוכונג האט אבער באוויזען אז איהר אייגענע טאכטער האט זי געטויט. — מען ווייסט נאך ניט די אורזאכען וואס האבען געטריבען דאס מיידעל צום טוהאט.

ראקלענד, אנט., מאי 4.

אויף דער באשולדיגונג אז זי האט געטויט איהר מוטער לעצטען פרייטאג, ווען קיינער איז אין הויז ניט געווען, איז לוסי גולעט, א 17 יעריג מיידעל, פארהאלטען געווארען אויף א וואך צייט, ווען א פרעלימינארער פארהער וועט אנגעהויבען ווערען.

די דערמארדעטע פרוי איז מרס. אדעלארד גולעט, 54 יאר אלט, און זי איז א מוטער פון זעקס קינדער. לעצטען פרייטאג האט איהר טאכטער לוסי אויפגעהויבען א טומעל, אז קומענדיג אהיים האט זי געפונען איהר מוטער א דערמארדעטע. די מוטער איז געלעגען אין קיך אין א טייך בלוט, מיט צוויי שווערע וואונדען אין רוקען. לעבען איהר קערפער האט מען געפונען א פארבלוטיגטע שארפע שער.

די פאליציי איז לכתחילה געווען מיט דער מיינונג, אז די פרוי איז באגאנגען זעלבסטמארד, ווארים עס איז אויף קיינעם ניט געווארפען געווארען קיין חשד. דער קאראנער פון דעם געגענט האט דאריבער באשלאסען, אז קיין אינקוועסט וועט ניט נויטיג זיין, ווארים עס איז א זיכערער מארד פאל. דער גאנצער ענין וואלט ווארשיינליך געווען פארגעסען מיט דעם איינדרוק אז די פרוי איז באגאנגען זעלבסטמארד.

האט זיך אבער ארייגעמישט א פארהייראטע טאכטער פון דער דערמארדעטער, מרס. שארבאנאו, וועלכע וואוינט אין הולל, און זי האט פארלאנגט אז אן אונטערזוכונג זאל געמאכט ווערען וועגען איהר מוטער'ס טויט. די פאליציי האט זיך דאן פאראינטערעסירט מיט דער קיים, מיט'ן רעזולטאט וואס דער דערמארדעטער'ס יונגע 17-יעריגע טאכטער לוסי, איז ארעסטירט געווארען, און זי ווערט איצט געהאלטען אויף דער באשולדיגונג אז זי האט עס דערמארדעט איהר מוטער.

די פאליציי האט שוין אויך געפונען פארבלוטיגטע קליידער, פארגראבען אין הויף, הינטער דעם הויז, און אין א צאהל צימערען פון הויז האט מען אויך געפונען בלוט-פלעקען אויפ'ן פלאר. עס ווייזט זיך איצט ארויס, אז לוסי איז לעצטע וואך ערשט צוריקגעקומען פון אטאווא, וואו זי איז געווען אנגעשטעלט אלס דינסט. וואס עס האט איהר געבראכט צו באגעהן דעם דאזיגען שוידערליכען פארברעכען איז דערווייל נאך ניט באקאנט. די פאליציי זוכט איצט צו אויסגעפינען עס.

רוסישער געהילץ עקספארט געשטיגען

מאסקווע. מאי 4.

דער געהילץ עקספארט פון רוסלאנד איז שטארק געשטיגען אין 1931. באטרעפענדיג אן ערך 92 און א האלב מיליאן רובעל.

דאס איז אפיציעל באקאנטגעמאכט געווארען פון דעם קאמיסאר וו. דאנישעווסקי.

„אונגארישער חזן" קריגט באגייסטערטע אויפנאמע אין סטענדערד

„דער אונגארישער חזן" — די לעבעדיגע אפערעטע וועלכע איז נעכטען אווענט אויפגעפיהרט געווארען אין סטענדערד טעאטער, האט באקומען א ווארימע אויפנאהמע פון די טאראנטאר טעאטער-געהער, וועלכע האבען אנגעפילט דאס טעאטער.

די אלטע פריינטשאפט צווישען די טאראנטאר אידען און דעם באריהמטען אידישען ביהנע „סטאר" באריס טאמאשעפסקי, איז נעכטען אווענט אויפגעפרישט געווארען. דער עולם האט אויך געהאט די געלעגענהייט צו באגעגענען זיך נאך אמאל מיט רעגינא צוקערבערג און מיט דעם פרעהליכען פארל דייוו לובריצקי און דיינא גאלדבערג, וועלכע האט פריהער געשפילט אין טאראנטא און האבען זיך דא געשאפען פילע פריינט.

די פיעסע איז זעהר א הארציגע, און דער עולם אמוזירט זיך אויסגעצייכענט. די פיעסע פארמאגט א סך שעהנע מוזיק, און זי איז בכלל זעהר אינטערעסאנט.

כדי אלע „חסידים" פון באריס טאמאשעפסקי וועלכע האבען נעכטען ניט געהאט די געלעגענהייט צו זעהן באריס טאמאשעפסקי'ן אין דעם „אונגארישען חזן", זאלען עס קאנען זעהן און אויך מקבל פנים זיין די חשוב'ע געסט, ווערט די זעלבע פיעסע געשפילט היינט אווענט נאך אמאל. דאס וועט זיין פאקטיש דאס לעצטע מאל וואס די פיעסע וועט דא געשפילט ווערען, און יעדער איד וואס וויל ניט דורכלאזען די געלעגענהייט צו זעהן די פיעסע, קאן דאריבער היינט אווענט קומען אין סטענדערד טעאטער.

16-טער יעריגער עקזיסטענץ פון אמעריקאנער קאנגרעס, געפייערט

ניו יארק, מאי 4.

מיט א גרויסארטיגען „דינער" אין האטעל רוזוועלט איז דא נעכטען געפייערט געווארען דער 16-טער יעריגער עקזיסטענץ פון דעם אמעריקאנעם אידישע קאנגרעס. עטליכע הונדערט אידיש-אמעריקאנישע פיהרער זענען אנוועזענד געווען ביים דינער.

צווישען די רעדנער זענען געווען: יונייטעד סטייטס אטוירני דזשארדזש ז. מעדאליי, ריכטער דזשוליען מעק, רבי סטיפען ס. וויז, בערנארד דויטש, לואיס ליפסקי, נייטען פערלמאן, ריכטער וויליאם לואיס און אנדערע.

די מעהרסטע רעדנער האבען זיך אפגעשטעלט אויף דער אידישער לאגע אין די אייראפעאישע לענדער.

דיקטאטאר פון פארטוגאל ווערט באגריסט

ליסבאן. מאי 4.

פרעזידענט אסקאר קארמאנא, דער דיקטאטאר-פרעזידענט פון פארטוגאל, האט היינט דערהאלטען טויזענטער באגריסונגען פון איבער'ן גאנצען לאנד. פאר זיין זיעג איבער די רעבעלען אין פונטשאל, מאדעירא אינזלען.

די צאהל טויטע אין ליסבאן פון דעם פרייטאגדיגען רייאט דערגרייכט 4 און די צאהל פארוואונדעטע דערגרייכט 22. קריגס-צושטאנד האלט נאך אן.

ציטונגען באנוצט אלס איינציקער אדווערטייזינג מיטעל פון גרויסע באפאלא סטאר

פרענסיס ב. פרייזי, דער הויפט פון "פובליסיטי" פון לארקין קאמפאני אינקארפארייטעד, האט אין א רעדע פאר 95 מיטגלידער פון דעם "אדווערטייזינג און סיילס ראונטייבל" אין טאראנטא, אין יעללאו רום פון קינג עדווארד האטעל, דערצעהלט ווי אזוי זיין קאמפאני האט ארויפגעארבייט א רי־טייל ביזנעס אין באפאלא אין 4 יאהר צייט צו מאכען פון א מיליאן מיט א האלב ביז א מיליאן מיט פינף און זיבעציג טויזענט דאלאר א יאהר ביזנעס "ציטונגען זענען אויסגעקליבען געווארען אלס אויסשליסליכער אדווערטייזינג מיטעל, ווייל זיי ווערען געלייענט מיט קאפ, ווייל זיי דערגרייכען אזוי פיעל מענשען, צוליעב עקאנאמיע, און אויך צוליעב דעם, וואס זיי זענען שטענדיג אין צייט און ניי".

★

איהר קענט אייך ארויפארבייטען אייער ביזנעס, ווען איהר וועלט אדווערטייזט

—: אין :—

„אידישען זשורנאל״

★

אן אנאנס

— אין —

אידישען זשורנאל

ברייננט רעזולטאטען

אונטערוועלט

שפאנענדער ראמאן פון דעם שטענדיגען קאמף צווישען פארברעכען און געזעץ.

— פון —

מארק סארדעל

(נאכדרוק פארבאטען)

(פארזעצונג)

— איך בין גרייט אלץ צו טאן... — האט ער פלוצלונג ארויסגעזאגט מיט אזא פעסט קול, אז אלע מענער האבען מיט פארוואונדערונג א קוק געטאן אויף איהם.

— דעט'ס די באי! — האט פעטריק אויסגערופען באגייסטערט און האט איהם א קלאפ געטאן אויף דער פלייצע — איך האב אייך געזאגט, באים, אז ער וועט זיין אלרייט.

— וועל, לאמיר זיך נעהמען צו דער ארבייט — האט ליגא גענומען אונטעראיילען זיינע קאמעראדען.

— פארגעסט ניט, אז א פערטעל נאך איינס מוז איך זיין אין דער אראליזי — האט טארי דערמאנט.

— דו וועסט זיין, וועסט זיין — האט פעטריק איהם פארזיכערט.

— דאס ערשטע איז טארי. דו ווייסט דיין טייל, טארי, יא? — האט פעטריק זיך געווענדעט צום טעצער.

— וועל, איך מיין ווי אלע מאל — האט טארי געזאגט.

— דו דארפסט זיין דער ערשטער — האט פעטריק גערעדט צו איהם — דו קומסט אריין אין דער לאבי פון ליטל ראק האטעל, און געהסט גלייך צום נאכט־קעשיר. מיצי האט אלץ אויסגעפונען. זיי האבען דארט געלט ווי בלאטע. רייכע מענשען שטעהען דארט. מאכען גוטע געשעפטען. און געלט אין באנק טראגען זיי בלויז איין מאל אין וואך. שבת, איך ווייס. איהר וועט דארט געפינען א היבשע מטבע אין רעדזשיסטער. אפילו די סייף איז שטענדיג ביי זיי אפען. אבער דאס איז א שפעטערדיגע זאך.

מאקס האט צוגעמאכט די אויגען. אין די אויערען האט איהם גערוישט. אזוי ווי ער וואלט געשטאנען ביים ברעג פון א גרויסען וואסער פאל.

אבער מארגע. ער האט זיך איצט געשראקען וויינינגער. ער האט אנגעהויבען אפילו פיהלען א געוויסען אינטערעס אין די אלע צוגרייטונגען. ער האט געפיהלט ווי ער ווערט, גענגען זיין אייגענעם ווילען, אריינגעשלעפט אין דער געפעהרליכער שפיעל.

— אין דער זייט, רעכטס — האט פעטריק געציינט מיט זיין פענסעל אויף'ן ווייסען פאפיער — געפינט זיך די גארדעראב. דארט שטעהט א קליינער, בלאסער יאפאנטשיק. מיט איהם וועט איהר האבען א לייכטע דזשאב. אבער אויף דער קעשיר, ווי מיצי האט אויסגעפונען, איז א בלאסער, האלב־פארשלאפענער מענש.

אלץ איז ריכטיג — האט מיצי באשטעטיגט.

— דוליגא — האט פעטריק פארגעזעצט — וועסט צוגעהן צום קעשיר און וועסט זאגען אז דו ווילסט א צימער, א רייך צימער, פארשטאנען?

— יעס סער.

— אין דער צייט וועלען ארהינקומען ליגא, און נינטער איהם — מיקי. זיי וועלען אויף דיר מאכען א האלד־אפ. דו דארפסט, נאטירליך, זיך דערשרעקען, און גלייך אויפהויבען די הענט.

— יעס סער.

— ווען אלץ געהט גלאט, וועט איהר זיין פארטיג אין פינף מינוט און קיין האן וועט ניט קרעהען.

— שור.

— און איצט דו, ליגא — האט פעטריק זיך געווענדעט צו ליגא'ן, וועלכער איז געזעסען נערוועז אויף זיין ביינקעל — דו דארפסט געדענקען אז אט דא, אין דער זייט, געפינט זיך א טיר.

פעטריק האט ווייטער געמאכט צייכענס מיט זיין פענסיל.

— וואו פיהרט די טיר? — האט ליגא געפרעגט.

— די טיר פיהרט אין אפיס — האט פעטריק ערקלערט — דארט געפינט זיך די קאסע. אז אלץ וועט געהן גלאט, וועסטו פארשטאנען?

פרובען ארויסנעמען דאס געלט פון סייף.

— יעס סער.

— אבער איין זאך, ליגא, מוזטו אין זינען האבען ..

— וואס?

— ניט שפיעלן מיט בליי.

— וואס, וואס?

— איך מיין — האט פעטריק ערקלערט דייטליכער — דו זאלסט זיך ניט כאפען צו דעם רעוואלווער. דו ביזט זעהר א היציגער, ליגא. איך ווייס דאס.

— נעווער מיינד! — האט מיקי זיך אריינגעמישט — ליגא שיסט ווען ער מוז שיסען.

— איך ווייס דאס — האט פעטריק געזאגט — אבער איך וויל אז איהר אלע, באים, זאלט דאס וויסען און געדענקען, אן זינט בעם האלב אפ אויף דער אפטאן באנק, איז די פאליציי שטענדיג אויף דער וואך.

— דאס איז גאר ניט.

— איך ווייס עס — האט פעטריק צוגעגעבען — אבער מוירפי האט מיך געווארענט.

— וואס וויל ער? — איז ליגא געווארען אומגעדולדיג.

— וועל, מען קען צו איהם אויך גאר ניט האבען — האט פעטריק ערקלערט — ער האט געקראגען א "טיפ" פון די הויכע פענסטער.

— וואס איז עס?

— אלץ קען ער טאן פאר אונז, מוירפי — האט פעטריק געזאגט — פון דער ערגסטער צרה קען ער אונז ארויסשלעפען, אבער ניט פון מארד... געדענקט, ליגא, ניט פון מארד... ניט שיסען... אויב עפעס איז ניט גלאט, איז געשטעלט פיס. מעקס, וועט זיין גרייט מיט דער טעקסי. ניט אזוי, מעקסי?

— יעס סער... — האט מאקס געענטפערט, געבענדיג זיך די מיה צו מאכען דעם אנשטעל פון א העלד.

— ס'איז ניט קיין שווערער דזשאב, איך פארזיכער אייך, — האט פעטריק ווייטער גערעדט, זעהענדיג די ערנסטע פנימ'ער פון זיינע צוהערער — אויף יענעם פלאץ האט מען נאך קיינמאל קיין האלד־אפ ניט געמאכט, זענען זיי דארט נאכלעסיג מיט געלט, וויסען ניט פון היטען זיך.

— וועל, לאמיר געהן.. די צייט שטעהט ניט — האט א זאג געטאן ליגא און האט זיך אויפגעהויבען.

(ווערט פארגעזעצט)

אידישע פאראקיעל סקולס וועלען זיך צומאכען

ניו יארק, מאי 4, (איטא).

אלע אידישע פאראקיעל סקולס פון גרייטער ניו יארק וועלען זיין געצוואונגען צו צומאכען זייערע טירען אויס מאנגעל אין געלט. פארטרעטער פון די דאזיגע אלע אינסטיטוציעס זענען דאנערשטאג געקומען אין אפיס פון ועד הרבנים און איבערגעגעבען די שליסלען פון זייערע אינסטיטוציעס, דערקלערענדיג אז זיי קאנען ווייטער אזוי ניט אנגעהן.

חזן ב. וואלאדאווסקי

היגיעניש געשולטער סוירדזשען

מוהל

— אויך —

מאדערנער מסדר קדושין

סירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען, אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער

קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטזאגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
ארימע אומזיסט.

פארזיגעלטע טענדערס אדרעסירט צו דעם אונטערגעשריבענעם און באצייכענט "טענדער פאר עלעקטריק פיקסטשורס, קאסטאמס בילדינג, טאראנטא, אנטאריא", וועלען אנגענומען ווערען ביז 12 א זייגער בייטאג (דעיליייט סייווינג צייט) פרייטאג, מאי 15, 1931 פאר צושטעלען און אינסטאלירען עלעקטריק פיקסטשורס אין קאסטאמס בילדינג, טאראנטא, אנטאריא.

פלענער און ספעסיפיקיישאנס קען מען זעהן און פארמס פאר טענדערס קען מען באקומען אין דעם אפיס פון טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאבליק וואירקס, אטאווא, די סופערוויזינג ארכיטעקט, 59 וויקטאריא סט. טאראנטא, אנט. און בילדערס עקסטשענדזש, 1104 בעי סט. טאראנטא, אנט.

טענדערס מוזען געמאכט ווערען אויף די פארמס וואס דער דעפארטמענט שטעלט צו און בהסכם מיט די דארט אנגעוויזענע באדינגונגען.

יעדער טענדער מוז באגלייט ווערען מיט אן אקצעפטירטען טשעק, צאלבאר צום מיניסטער אף פאבליק וואירקס, אויף 10% פון דער סומע פון טענדער. באנדס פון דאמיניאן אף קענעדע, אדער באנדס פון קענעדיען נעשאנאל רעילווי קאמפאני ווערען אויך אנגענומען, אדער באנדס און א טשעק צו פארפילען די סומע.

ביי ארדער,

N. DESJARDINS,

סעקרעטאר.

דעפארטמענט אף פאבליק וואירקס,
אטאווא, מאי 1, 1932.

קארפענטעריי

פרייע עסטימייטס געגעבען אויף דזשענעראל קאנטראקטינג און פארשידענע קארפענטער ארבייט, ווי מאדערנע סטארפראנטס, גאראדזשעס, פרענטש טיהרען, הארדוואוד פלארינג א. ז. וו. אויך שטעלען מיר איין שעפער און אפיסעס אין אלע טריידס צו מעסיגע פרייזען.

צופרידענהייט גאראנטירט.

אויך מאכען מיר ארבייט אויסער שטאדט

מאדערען בילדערס קאמפאניע
7 דאס סטריט
טעלעפאן טריניטי 9025.

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO.
N.Y. WINDOW CLEANING CO.

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן עדלייד 8087 נאך 7 אווענטען טריניטי M 6520

NEW YORK
WINDOW
CLEANING CO
427 BAY ST

פיינטינג פייפער הענגינג

מיר דעקאריירען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום, מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גלייך: טריניטי 6185.

ווערט געזוכט

משה שלום וויטענבערג פון לאדז פוילען ווערט געזוכט. ווער עס ווייסט וואו ער געפינט זיך זאל לאזען וויסען דעם אידישען אימיגראנטען הילפס פאראיין 179 בעווערלי סטריט, טאראנטא.

פון ניו יארק קיין איירָאפע

5 טעג אויפ'ן ים

דורך שערבורג — 6 טעג דורך ברעמען

אויף די שנעלסטע סטימערס אויפ'ן ים, די

ברעמען און יוראפא

אדער פארט מיט דעם פאפולערען עקספרעס סטימער

— קאלומבוס —

אויך רעגעלמעסיגע וועכענטליכע אפרייזונגען מיט גוט־באקאנטע לאיד קאבין ליינערס

שטרענגע כשר'ע קיך.

פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך צום לאקאלן אגענט אדער

NORTH GERMAN LLOYD
1178 PHILLIPS PLACE, MONTREAL, QUE.

צו פאררענטען

צו פאררענטען א שעהנע פארנישד רום פאסיג פאר 1 אדער 2 דזשענטעלמען. פרעגען טריניטי W 4838.

3975-5-5

צו פאררענטען א פלעט פון 2 אדער 3 רומס, ניי דעקארירט, הארדוואוד פלארס סינק אין קיטשען פרעגען 121 יוניווערזיטי עוועניו.

4035-5-5

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס, סטים היט, הארדוואוד פלארס, טעלעפאן. פרעגען 65 סאסעקס סטריט.

4063-5-5)

איבערצוגעבען א טשיקען סטאר אין בעסטען סעקשאן, באלדווין סטריט. — פרעגען 54 אקספארד סטריט.

4044-5-6)

צו פארקויפען א גראסערי סטאר, ביליג. אורזאכע פארלאזט טאראנטא, 722 קווין סטריט וועסט.

4071-5-5)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס. גלייך אריינצומופען. מעסיגע רענט. טעלעפאן צו נוצען. פרעגען 190 קלערמאנט סטריט נעבען דאנדעס.

4112-5-6

צו פאררענטען א פלעט מיט אלע קאנוויניענס, א טעלעפאן צו נוצען. גלייך אריינצומופען. פרעגען 441 באטהורסט סטריט.

4069

צו פאררענטען אן אפער דופלעקס 5 אדער 6 רומס, אלע קאנוויניענס, בליינדס פיקטשורס, ניי דעקארירט. שעהנער לאקיישאן 404 מארקהאם סטריט.

4116

צו פאררענטען א פלעט. מיט אלע קאנוויניענס. טעלעפאן צום נוצען. טעלעפאנירט עדלייד 4614 אדער פרעגען 292 סימקא סטריט.

4102-5-6

צו פאררענטען 8 רומיגע הויז אלע מאדערנע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס 113 נעסאו סטריט, פרעגען טריניטי 3209

4120

צו פאררענטען 2 אדער 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס, ניי דעקארירט, 248 יוקליד עוועניו, נעבען דאנדעס.

4122-4-6

צו פאררענטען א שעהנע פארנישד רום מיט די בעסטע קאנוויניענס. הארדוואוד פלארס, גאראדזש אויב נויטיג. פאסיג פאר 1 אדער 2 פערזאן, 163 בארדען סטריט.

4126

35 א מאנאט צו פאררענטען א 9 רומיגע הויז אין דזשעראלד נעבען יאנג; פאסיג פאר א רומינג הויז. פרעגען ביי די אימפעריאל טראסט קאמפאניע 15 ריטשמאנד וועסט אווענטען טריניטי 0595.

4124

צו פאררענטען א סטאר מיט 5 רומס באטה רום, הארדוואוד פלארס. פאסיג פאר א גראסערי אדער מילך ביזנעס. אין 684 קאלעדזש סטריט. פרעגען הארדסאן 9232.

411-516

צו פארקויפען

צו פארקויפען הענד לאנדרי און פרענטש קלינינג גוט גאראנטירטע ביזנעס ביליג 1199 בלור וועסט.

4113

צו פארקויפען א דעליקאטעסען ביזנעס, אויך פאסיג פאר א רעסטאראנט און לאנטש רום. פרעגען 332 קווין סטריט וועסט.

4117-5-6

צו פארקויפען א גוט איינגעטרייטע פעקטארי פון נעקוועיר, פאסיג פאר אנדערע צוועקען, ביליג רענט. אויך גוטע אפיס פארניטשור, מוז באלד פארקויפט ווערען. פרעגען גאנס נעקוועיר 366 עדלייד סטריט וועסט, 4־טער פלאר.
טעלעפאן ווייווערלי 2477.

321-5-7

סיגאר און סטיישאנערי סטאר צו צו פארקויפען זיכער א לעבען צו מאכען, איינגאהמע דאס יאהר 20 טויזענט דאלאר דער בעסטער סענטער אין טאראנטא. פרעגען מר. שפיגעל 40 בראנזוויק עוועניו. טעלעפאן קינגסדייל 9846.

4128

צו פארקויפען א גוט געהענדיגע סעקאנד הענט ביזנעס אין א קאנטרי 100 מייל פון טאראנטא. עסטאבלישד שוין 15 יאהר, גרויסען קאפיטאל ניט נויטיג, זיכער א לעבען צו מאכען. שרייבט זשורנאל באקס 521.

4132

זינגערס פארלאנגט

צו חזן וואלאדאווסקי אין כאר.

עלטערען וואס האבען קינדער מיט גוטע שטימעלאך און האבען אן אמבישאן צו זיין אמאל גוטע זינגערס, אדער פיליכט גרויסע חזנים, זאלען זיך זעהען מיט חזן וואלאדאווסקי וועגען דעם. אויך גרויסע זינגער, טענער און בעסע, זאלען זיך מעלדען אין 62 בראנזוויק עוו. — טעלעפאנירט קינגסדייל 8832.

4048

פארלאנגט

פארלאנגט א קעכין אין גאלדבערגס רעסטאראנט. פרעגען 462 בעי סטריט אדער אין 10 בראנזוויק עוועניו.

3992-5-6

פארלאנגט צוויי סיילסמען, מוזען קענען רעדען ענגליש און גוטע רעפערענס. פרעגען בילטמאר קלאדינג קאמפ. 318 עדלייד סטריט וועסט.

4099-5-5)

א נוירס מיט אייראפייאישע קאנאדער און אמעריקאנער עקספיריענס. פיעלע יאהרען אין פראקטיק. נעהמט אן אלערליי קראנקהייטען פאר זעהר מעסיגע פרייזען, גוט באקאנט ביי די היגע דאקטוירים. טעלעפאנירט טריניטי 6811.

4065-5-5)

עקספיריענסד טרעוועלער פארלאנגט אריין געהן אין א קליינע קאמפאניע פאר א פארטנער. שרייבט זשורנאל באקס 517.

4111-5-6

אן עקספיריענסד דייטשער פיינטער פארלאנגט ארבייט מיט א קאנטראקטאר. פרעגען 21½ קענזינגטאן עוועניו. טעלעפאן טריניטי 4477.

4110

אן עקספיריענסד דייטשער שאפער פארלאנגט א דזשאב. פרעגען 21 הענרי סטריט.

4109-4-6

עקספיריענסד דייטשער פיינטער און, פייפער־הענגער פארלאנגט, ארבייט איז און ביליג. 302 מענינג עוועניו. טעלעפאן טריניטי W 5703.

4108

פארלאנגט א מיידעל אין א פרוכט סטאר זאל זיין עקספיריענסד אין ביזנעס מעג זיין א גרינע. פרעגען סמיט 70 קענזינגטאן עוועניו.

3104-5-6

פארלאנגט צו קויפען אלערליי הינטלאך, גוטע פרייזען געצאהלט. קינגסדייל 7104.

4103-5-6

זוכט ארבייט. א העיר דרעסער. קען שערען, מארסעלען, און מאכען שייטלאך. טעלעפאנירט טריניטי J 8273 אדער פרעגען איי. 1 בעלוואודס עוועניו.

4105-5-7

פארלאנגט א קלאדינג סיילסמאן מיט רעפערענסעס, פרעגען יונייטעד קלאדינג סטארס 300 קווין סטריט וועסט.

4119-5-7

פארלאנגט א מעסענדזש באי, מיט א בייסיקעל פאר א גאנצען טאג. סטעדי דזשאב. פרעגען 549 קאלעדזש סטריט.

322

פארלאנגט א צווייטען מארגיידזש פאר א ביזנעס פראפערטי פון 2 טויזענט דאלאר, גוטען אינטערעסט שרייבט זשורנאל באקס 517.

4118

א דעזיינער אויף ליידיס קאוטס פארלאנגט א פאזישאן. ווילט אריינצוגעהן פאר א פארטנער. שרייבט זשורנאל באקס 519.

4125

א פעהיגער יונגערמאן זוכט עני ארבייט. בעזיצט אלגעמיינע עקספיריענס אין ריינקאוטס טרייד, טעל. טריניטי W 2778

4123-4-6

פארלאנגט א פארטנער צו א גוטע עסטאבלישד ביזנעס האלסייל, מיט 3 טויזענד דאלאר, זיכער א לעבען צו מאכען. שרייבט זשורנאל באקס 520.

4130-5-6

א פאראנטווארטליכער מאנופעקטשורער פארלאנגט די באקאנטשאפט מיט א פערזאן וועלכער האט קאפיטאל צו פאבריצירען א גוטען פראדוקט דירעקט צום קאנסומער. פאר איינצעלהייטען שרייבט זשורנאל באקס 516.

4406-5-11

פארלאנגט א פעהיגען מאן צו זיין א בעקער דרייווער, צו פאהרען מיט א טראק, א פאמיליע־מאן פארנעצויגען, גאראנטירט א לעבען צו מאכען. פרעגען 785 דאנדעס וועסט.

4127-5-6

פארלארען זונטאג אווענט ארום 7. שליסלאך אויף ספעדיינא עוועניו, נעבען שאבשאוויטש. עהרליכער געפינער טעלעפאנירט טריניטי M 6559 אדער 46 בעלוויו עוועניו.

4107

אויפמערקזאם!

עס איז געקומען די צייט אז מען קען יעדען איינוואוינער אין טאראנטא געבען אינשורענס אויף דער הויז, אדער פארניטשור ביי א קאנאדער קאמפאניע. ווענדען זיך צו מר. שפיגעל 40 בראנזוויק עוו. טעלעפאן קינגסדייל 9846.

4129

קארפענטער

און דזשענעראל קאנטראקטאר מאכט אלערליי ארבייט און הארדוואוד פלארס געלייגט.

א. געלמאן
989 דאנדעס סט. וועסט
טעלעפאן טריניטי 3934

נייעס ביי אונז אין שטאדט

אלטער רעסטאראטאר עפענט אן ערשט־קלאסיגען רעסטאראן

דער אלטער, גוט־באקאנטער אידישער רעסטאראטאר, ס. גאלדענבערג, האט באשיינט ספעדיינע עווענוו מיט א נייעם פליישיגען רעסטאראן.

די עלטערע תושבים אין טאראנטא געדענקען מר. גאלדענבערג'ן, ווען ער האט אין 1908 געעפענט זיין פראכטפולען רעסטאראן אויף עליזאבעט סטריט. מר. גאלדענבערג האט דאן געהאט דעם שעהנסטען אידישען רעסטאראן אין שטאדט.

צוזאמען מיט דער אידישער "אימיגראציע" האט מר. גאלדענבערג אויך עמיגרירט, פריהער עפענענדיג דורכאויס מילכיגען רעסטאראן און יעצט צובייענדיג א פליישיגען רעסטאראן.

מר. גאלדענבערג'ס רעסטאראן איז איינער פון זיין מין אין טאראנטא. באזונדערע רעסטאראנען פאר מילכיגס און פאר פליישיגס, אין צוויי באזונדערע געביידעס, איינע לעבען דער אנדערער אויף ספעדיינע עווענוו ארום דאנדעס.

לעצטען פרייטאג איז געווען די אפיציעלע דערעפענונג, און א גרויסער עולם איז געקומען באוואונדערען די צוויי שעהנע רעסטאראנען און ווינשען מר. גאלדענבערג'ן גליק.

5 יאריגער יובילעאום־קאנצערט פון צעירי ציון און "גורדוניה"

די צעירי ציון און זייער יוגענד קלוב "גורדוניה", אויפ'ן נאמען פון דעם פארשטארבענעם ארץ ישראל ארבייטער פיהרער, א. ד. גארדאן, גרייטען זיך צו פייערען יעצט דעם 5 יאריגען יובילעאום פון זייערע פאראיינען אין טאראנטא.

צו דער געלעגענהייט האבען זיי ארראנזשירט אויף זונטאג, דעם 24־טען מאי, א קאנצערט, וואס וועט פארקומען אין דעם זאל פון דער בראנזוויק ת"ת.

ווי די אנפירער פון די ארגאניזאציעס געבען איבער, וועט דער פראגראם פון דעם קאנצערט זיין א רייכער און פארשידענארטיגער.

געהויבענע געסט אין טאראנטא

מארגען, 7 נאכמיטאג, וועט טאראנטא באגעגענען אויפ'ן יוניאן סטיישאן דעם יאפאנעזישען פרינץ טאקיו־מאטסו און זיין פרוי.

די שטאדט האט באזארגט א ספעציעלע עהרען־וואך פון דעם ראיעל קאנעדיען רעגימענט און דעם טאראנטאר רעגימענט ארקעסטער, וואס וועט זיי באגעגענען ביים יוניאן סטיישאן.

די היגע יאפאנעזער האבען אויסגעקליבען א קאמיטע, וואס וועט באגריסען דעם פרינץ ביי זיין אנקומען און דערלאנגען בלומען צו דער פרינצעסין.

פון די פלענער, וואס זענען געמאכט געווארען אין שטאדט צו אונטערהאלטען דאס קעניגליכע פאר מיט זייערע 9 באגלייטער, איז דערוויל באקאנט, אז אויף פרייטאג אין דער פריה זענען זיי איינגעלאדען צום פרעמיער הענרי, 2.30 נאכמיטאג וועט לכבוד זייער באזוך געפלאנצט ווערען א בוים אין קווינס פארק און שבת 1.50 נאכמיטאג פאהרען זיי ארויס צו די ניאגרא פאלס. זונטאג 1 נאכמיטאג פארלאזען זיי טאראנטא און פאהרען אפ קיין דעטראיט.

נאכט קאר־פעיר ביליגער

ווי עס מאכט באקאנט דער דזשענעראל מענעדזשער פון דער טי. טי. סי., וועט אין א וואך צוויי ארום איינגעפיהרט ווערען צוויי וויכטיגע ענדערונגען אין די קאר־פעירס.

ערשטענס וועלען די געוויינליכע קאר טיקעטס, 4 פאר 25 סענט, זיין גוט די גאנצע 24 שעה פון מעת לעת. דער 10 סענטיגער פעיר פאר די שטונדען פון האלבע נאכט ביז 5 פארטאג, ווערט אפגעשפט.

דאגעגען ווערט געהעכערט דער פרייז פון קעש פעיר פון 7 סענט אויף 10 סענט.

דער שכל פון דעם איז צו פארלייכטערען די הוצאות פון די שטענדיגע סטריט קאר פאסאזשירען, באזונדערס די, וועלכע ארבייטען נאכט שטונדען, און ארויפווארפען די זעלבע לאסט אויף די, וואס באנוצען זיך מיט סטריט קארס בלויז זעלטען.

איינער טויט ביי אן אויפרייס אין אן אויל פלענט

נעכטען פארטאג האט אן עוואפארייזער אויפגעריסען אין דעם פלענט פון מק'קאל־פראנטענאק אויל קאמפאני, ביי טשערי סטריט.

עדווארד ארמסטראנג, 27 יאהר אלט, וואס האט געארבייט דערביי, איז ארויפגעווארפען געווארען א 25 פוס צו דער ערד און ער איז מאמענטאל דערהרג'עט געווארען. א צווייטער ארבייטער, וויליאם סקאט האט דער אויפרייס אויפגעהויבען אין דער־הויך און ווען ער איז אראפגעפאלען, האט ער פארלוירען זיין באוואוסטזיין. ווען ער איז געקומען צו זיך האט מען צו אלעמענס באוואונדערונג, דערזעהן, אז איהם איז גארניט געשעהן.

נאכ'ן אויפרייס איז אויסגעבראכען א פייער, וועלכען די פייערלעשער פון 3 סטיישאנס האבען אויסגעלאשען, ארבייטענדיג זעהר אנגעשטרענגט פאר נאהענט צו א שעה צייט.

אומפארזיכטיגער פארבייגעהער פאראורזאכט געפערליכען פייער

פאררויכערען א סיגארעט און אוועקווארפען די מעטש, איז אמאל זעהר געפערליך, ווען מען לעשט עס נישט אויס פריהער.

אזא קלייניגקייט האט נעכטען פריה פאראורזאכט א שרעקליכען פייער אין דעם גאראדזש אויף 921 יאנג סטריט.

א טראק האט געבראכט גאזאלין צום גאראדזש און ווען דער דרייווער האט קאנעקטעט די רעהר אויף איבערצוגיסען דעם גאזאלין אין דעם טענק פון גאראדזש האט געזעהן ווי א פארבייגעהער האט פאררויכערענדיג א סיגארעט, אוועקגעווארפען א ברענענדיגע מעטש. איידער דער דרייווער האט צייט געהאט צו פארשטעהן, וואס יענער האט געטאן, האט א פייער אנגעכאפט דעם גאנצען פראנט פון גאראדזש.

דער פייער האט זיך שוין געווען אריינגעכאפט אינעווייניג אין גאראדזש, וואו פיעלע ווערטפולע קארס זענען געשטאנען.

די ארויסגערופענע פייערלייט האבען מיט זייער שנעלער האנדלונג, באנוצענדיג כעמישע שטאפען צו לעשען דעם פייער, אפגעראטעוועט דעם גאראדזש און אויך אפגעהיט פון א גרעסערער קאטאסטראפע, ווייל די רעהר פון דעם טראק מיט גאזאלין, צום גאזאלין טענק, איז שוין געווען דורכגעברענט.

דער שאדען ווערט געשאצט אין 700 דאלאר.

ווי צו פארלירען פעטס און קריגען דעם יוגענד געפיהל

דארט אין ענגלאנד, ווען א מאן פיהלט "צוגעפאסט ווי א פידעל" און קוקט אויס ווי "א בילד פון געזונט" זאגט מען:

"ער האט דעם קראשען געפיהל".

דאס מיינט, אז ער נעמט זיין דאזע קראשען זאלץ יעדען פריהמארגען. דאס זעלבע איז אין אמעריקע — אין דייטשלאנד — אין האלאנד — אין אויסטראליע — אין דרום אפריקע, ווייל קראשען זאלץ, ווערט פארקויפט איבער דער גאנצער וועלט.

קראשען זאלץ איז נישט בלויז איין זאלץ — עס איז א קאמבינאציע פון זעקס מינים זאלץ, וואס איז נויטיג פאר א געזונטען לעבען.

נעמט א האלבע טיי־לעפעלע אין א גלאז הייסע וואסער פאר ברעקפעסט יעדען פריהמארגען, רעגולירט אייער דיעטע, און מאכט עקסערסייז רעגולער.

אבער לאזט נישט דורך קיין איין פריהמארגען, ווייל נישט נאר רעגולירט קראשען דעם מאגען, נירען און קישקעס און ברענגט זיי אין אן אויסגעצייכענטען געזונטס צושטאנד, נאר עס ריינינגט אויך אייער בלוט שטראם און גיט נייעם לעבען און טעטיגקייט אין יעדען טייל פון אייער קערפער.

פון פייער אין וואסער, נאכדעם אין האספיטאל

דזשאזעף קראו, 35 יאהר אלט, האט געהאלפען צו פארריכטען עפעס אין קעלער פון טשיילדס רעסטאראן אויף קינג סטריט. א פלאש אלקאהאל, וואס ער האט באדארפט האבען צו דער ארבייט, האט זיך אנגעצונדען פון זיינעם א סיגארעט און זיינע קליידער האבען אנגעהויבען ברענען. כדי אפצולעשען זיינע קליידער, איז ער אריינגעשפרונגען אין א דערביי־שטעהענדיגען פאס וואסער, און זייענדיג צוטומעלט, האט ער נישט באמערקט פריהער, אז דאס וואסער איז קאכיג.

ער איז באהאנדעלט געווארען אין סט. מייקעל'ס האספיטאל, וואו מען האט אויסגעפונען, אז די וואונדען אויף זיינע פיס פון קאכיגען וואסער זענען פיעל ערגער, ווי די אפגעברענטע טיילען פון זיין קערפער.

ארעסטירט מיט פאלשע רעקאמענדאציעס

דזשארדזש ווארטס איז שוין געווען גרייט אפצופארען פון שטאדט און די רייזע וואלט איהם גארניט געקאסט, ווען 5 מינוט פאר'ן אפפאהרען וואלט מען איהם נישט ארעסטירט.

ווארטס האט געקראגען אויף הוצאות פון א היגען גלח, וועמען ער האט איבערגעגעבען א בריעף פון א צווייטען גלח, פון לאנדאן, אנטאריא. אין דעם בריעף ווערט דער היגער גלח געבעטען, ארויסצוהעלפען ווארטס'ן צו קומען קיין בעלוויל, וואו זיין מוטער האלט ביים שטארבען.

ווען מען האט איהם ארעסטירט, האט מען ביי איהם געפונען נאך בריעף צו גלחים און הילפס אינסטיטוציעס, וואו מען בעט זיי צו געבען הילף ווארטס'ן אלץ דערפאר, ווייל זיין מוטער האלט ביים שטארבען.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, וואוינט זיין מוטער אין טאראנטא, און זי איז געזונט און שטארק, און די אונטערשריפטען אויף די בריעף זענען געפעלשט.

דר. הערצל ברענטש פארבאנד כאר

אויף דער לעצטער פארזאמלונג פון דר. הערצל ברענטש 145 פון א. נ. א. פ. איז געגרינדעט געווארען א כאר, אונטער דעם נאמען: "דר. הערצל ברענטש פארבאנד כאר". ווער עס וויל זיך אנשליסען אן דעם כאר און באקומען גענויערע אינפארמאציע, ווערט געבעטען זיך צו מעלדען צו מר. ביינק, 30 באלדווין סטריט, אדער אין פארבאנד הויז, 24 סיסעל סטריט.

י. זוריף, סעקרעטאר.

דעם לעזערס ווינקל

ווערטער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אין אייער חשוב'ער צייטונג ארויסזאגען א פאר ווערטער, בנוגע די "קרן קימת לישראל" זאמלונגען אין אונזער שטאדט.

אמת עס קומט ניט קיין קליינער יישר כח אונזערע ק. ק. ל. עסקנים פאר זייערע פעריאדישע זאמלונגען, ווייל אין א לאנד וואו די אידישע מאסען ווערען — דורך געוויסע מאטיוון אומדירעקט מיטגעריסען מיט דעם אסימילאציאנס שטראם, האט דער קרן קימת לישראל א דאפעלטע באדייטונג: א מאראלישע און א פינאנציעלע. א מאראלישע, ווייל דורך דעם שטענדיגען וועקען און רופען פון די קרן קימת לישראל עסקנים די אידישע מאסען צו ערפילען זייערע פליכטען בנוגע ארץ ישראל טוט עס אונז דערמאהנען אז מיר זיינען א פאלק ווי אלע פעלקער. א פינאנציעלע. ווייל דאס געלד געהט אויף אזא נאבעלע אינסטיטוציע ווי דער אידישער נאציאנאל פאנד, וועלכער האט די אויפגאבע אויסצולייזען די ערד פון פרעמדע הענט און מאכען עס דאס אייגענטום פון אידישען פאלק אויף אייביג. און דאס איז דאך א דבר הידוע, אז וואס מעהר מיר עראבערען ערד אין ארץ ישראל אלץ שטארקער ווערען דארט אונזערע פאזיציעס.

ליידער ווערען צוויי וויכטיגע זאכען שטארק פארנאכלעסיגט וועלכע האבען א גאר גרויסע באדייטונג.

דאס זיינען: 1) די פארשפרייטונג פון די ווייס־בלויע ק. ק. פושקעס און 2) די נדרים ביי עליות שבת און יום טוב. די נאציאנאל פאנד פושקע" און די נדרים גיבען איבעראל די גרעסטע הכנסה פאר'ן ק. ק. ל.

איך ווענדע זיך דעריבער צו די אלע ביי וועמען דער געדאנק פון גאולת הארץ ביי וועמען דער דער געדאנק פון גאולת הארץ איז הייליג און טייער בכלל, און צו די עסקנים פון ק. ק. ל. בפרט אז זיי זאלען מעהר אכט לעגען אויף די דערמאהנטע זאמלונגען, און נעהמען זיך אינטענסיוו פארשפרייטען די נאציאנאל פאנד פושקע אין אלע אידישע הייזער. און אויך באשטימען זאמלער וועלכע זאלען בעזוכען יעדעס אידישע הויז אין יעדען חודש. און זעהען צו ווירקען אויף די גבאים פון די היגע שולען אז זיי זאלען אויפמערקזאם מאכען די עולים לתורה שבת און יום טוב מנדר צו זיין פאר'ן ק. ק. ל.

איך בין זיכער אז איהר וועט מיר ניט ענטפערען מיט דעם אלטען תלמודישען שפריכווארט: קרינא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא. נאר איהר וועט ענטפערען מיט מעשים און דער ערפאלג וועט זיין זיכער.

בברכת ציון

נפתלי אורבאך.

לעהרער פון דזשאנקשאנער תלמוד תורה.

ווערטער הער רעדאקטאר!

אלס שטענדיגע לעזערין פון אייער צייטונג דערלויב איך מיך זיך צו ווענדען צו אייך מיט א ביטע, וועלכע איך האף, אז איהר וועט מיר דערפיהלען.

אלס ליעבהאבער פון אידישען טעאטער, וויל איך אויסדריקען מיין מיינונג וועגען אונזער גאסט, מאלי פיקאן, איהר אנקומען אין טאראנטא האט פיעלע מענשען דערפרייט און גלייכצייטיג האבען זיי איבערראשט די הויכע פרייזען פון די טיקעטס.

זיצענדיג אין טעאטער האבען מיר דויערט דעם אפסטעירז, אז זייער געלט איז געווען גרעסער פון איהר אליין.. און דאס גלייכען אונזערס...

איך האף אז איהר וועט עס דרוקען.

מיט אכטונג,

מלכה סיווער.

א שנעל מיטעל א סוף צו מאכען פון דער בייבי'ס אומרוהה

"ווי אלע יונגע מאמעס — שרייבט א פרוי פון סיראקיוז נ. י. — פלעג איך זארגען יעדעס מאל וואס די בייבי האט געוויינט. עטליכע מאל ווען זי איז אומרוהיג געווארען אדער איז געווען פארשטאפט האב איך פראבירט קעסטאר אויל; זי האט עס אבער ניט געקענט אויפהאלטען. אונזער דאקטאר האט אונז געהייסען פראבירען פלעטשער'ס קעסטאריע ווייל עס איז אומשעדליך און בייבים האבען עס ליב. דערמיט בין איך פטור געווארען פון מיינע זארגען און איך האב עס זייט דאמאלסט גענוצט פאר אלע מיינע קינדער". קעסטאריע איז שטענדיג מחיה די מוטערס מיט דעם וואס עס מאכט שנעל א סוף פון בייבי'ס און קינדער־קראנקהייטען: "קאליק", פארשאפונג, קאלדס און עהנליכעס. דערפאר פארקויפט זיך עס אזוי פיעל און איז אזוי פאפולער. ווי אלע גוטע זאכען זוכט מען עס נאכצומאכען; אבער די אמת'ע קעסטאריע — דער ריינער וועדזשעטעבל פראדוקט — טראגט שטענדיג אויף זיך די פלעטשער אונטערשריפט.

MACDONALD'S 10¢ CIGARETTES

ווירדזשיניע בלענדער

אייער דאים וועט אייך קויפען 10 ריכטיגע סיגארעטס, אויב איר וועט פארלאנגען מעקדאנעלד'ס נייווי קאט פאר'ן ווירדזשיניע רויכערער — אדער מעקדאנעלד'ס ברונעט פאר רויכערערס פון בלענדער.

היינטיגע וואך אין די טעאטערס

אין דאטשעס טעאטער

דער פאנטער פון ברודער ליעבע, פארברעכערישער סביבה און גרויסמוטיגקייט ארום דער ליעבע פון א פרוי — דאס קען מען זעהן נאך בלויז היינט אין: — "ברידער", וואס ווערט געשפיעלט אין דאטשעס טעאטער.

מארגען און דאנערשטאג — א דאבעל ביל פון דער געשפאנטער דראמע: "די סטיל הייוועי" און "פאר די לאוו און ליל", מיט דזשעק מאלהאל, עליאט נארזשענט, סאלי סטאר און אנדערע באריהמטהייטען, א קאמעדיע־דראמע וואס רייסט מיט יעדען צושויער.

פרייטאג און שבת צייגט זיך אין זעלבען טעאטער די דראמאטישע אפערעטע "די לאטערי ברייד", מיט איהר ספעציעל געשריבענע מוזיק פון וו. ק. מענזיעס, דער קאמפאזיטאר פון די מוזיק אין "ראוז מארי" און אנדערע מוזיקאלישע דערפאלגען. צייכענט זיך דאס בילד אויך אויס מיט די פראכטפולע גרופען און סצענישער פארשיעדענארטיגקייט. די שווערע ארבייט און ריזיגע אויסגאבען, וואס זענען אריינגעלייגט געווארען אין פראדוצירען "די לאטערי ברייד", זענען נישט פארלארען געגאנגען, אויב דאס אלץ דיענט פאר א הינטערגרונט פאר דזשאנעט מעקדאנאלד, אלס די כלה, וואס ווערט געראפעלט.

אין קאלעדזש פליי האוז

אין קאלעדזש פליי־האוז געהט נאך היינט און מארגען "די פארט טיים ווייף", א שעהן בילד, צושיידען זיך, זיך צונויפקומען און ווידער פאנאנדערגעהן זיך צוליעב קאפריזען פון א מאן און דער פרוי'ס פארלאנג נאך פארשטענדניש און פרייהייט. ערמאנד לאוו און לעילא היימס זענען די הויפט־שפילער.

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת קומט טשארלז פארעל אלס "דער מאן וואס איז צוריקגעקומען", אין דעם בילד מיט דעם נאמען:

דזשאנעט גענאר איז די באצויבערענדע קאבארעט זינגערין, וועמען דער רייכער און ווילענסלאזער סטיפען באגעגענט אין זיין ווילדען הוליען. א צובראכענער און עלענדער באגעגענט ער זי שפעטער אין שאנכיי און... די דראמע האלט אייך געשפאנט ביז דער גליקליכער ענדע, ווען איהר האט צייט אפצוכאפען דעם אטעם.

אין שעיס היפאדראם

אין דער פאטעטישער דראמע "דריי מיידלאך פארלארען", וואו לארעטא יאנג, דזשין מארש און דזשאיס קאמפטאן באווייזען אונז די איבערלעבענישען פון דריי קליינשטעטלדיגע מיידלאך וואס קומען אין דער גרויסער שטאדט, לאזט זיך שוין אנמערקען די פארשיעדענארטיגקייט פון דעם פראגראם טעמפא, און פון דעם צושויער'ס פארגעניגען היינטיגע וואך אין שעיס היפאדראם.

די וואדעוויל נומערן שטעלען צו ווייטערע פארשיעדענארטיגע פארגעניגען: דונערנדער געלעכטער ארויסגערופען פון סעמי קאהען, דער אידישער סטאר פון "וואהט פרייס גלארי", באוואונדערענדער ריטם פון ווארט, און טהאמפסאן אין זייער "בלעק בוירדס" און הארציגקייט איז דא אין די פרעהליכע לידלאך פון פרענסיס וואהיים.

אין לאו'ס

לאו'ס וועט צוטיילען היינטיגע וואך 500 דאלאר אין פרייזען פאר דעם בעסטען 50 ווערטערדיגען ריוויו וועגען "פארלאר, בעדרום און באד", וואס ווערט יעצט געוויזען מיט באסטער קיטאן און טשארלז גרינוואוד. ווער עס וועט דעם פרייז אפילו ניט געווינען, וועט אויך שטארק הנאה האבען פון דער איבערגעטריבענער קאמעדיע מיט אזא געפעהרליכען נאמען.

אין גארדען טעאטער

"פאר די לאוו א' ליל" וואס ווערט געוויזען היינט און מארגען אין גארדען טעאטער, איז אן אמוזירענד בילד פון נייע פארהייראטען לעבען. צוויי פארלאך וואלטען געקענט לעבען גאנץ רוהיג, זייט ביי זייט, אבער אין דעם בילד האבען די פארלאך זיך אויסגעמישט און עס קומט צו טראגישע מאמענטען פאר דער יונגער פארהייראטער פאר. דאס שטערט אייך ניט צו הנאה האבען פון דעם. איהר ווייסט, אז אלץ וועט זיך אויסלאזען צום גוטען.

דאס צווייטע בילד "די סטיל הייוועי" איז פול מיט שפאנונג און דרייסטע מאמענטען.

עס לוינט זיך צו זעהן אזא רייכען פראגראם אין גארדען טעאטער.

ליבערטי טעאטער

מאריס שוואליע, אין וועמען עס פארליבען זיך די אלע וואס זעהען איהם, אין וועלכען בילד עס זאל ניט זיין, באצויבערט באזונדערס מיט זיין חן אין "פלעי באי און פאריז", וואס געהט היינט און מארגען אין ליבערטי טעאטער.

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, ווערט באוויזען "סימאראן". ערנא פערבערס בארימטע נאוועלע. פארקערפערט אין פלייש און בלוט. ריטשארד דיקס האט צו טאן מיט עסטעל טיילאר און אינדיאנער און דאס מיינט שוין עפעס זעהר אינטערעסאנטעס.

א פאסאן פארשלאג

"וואס זאל איך טאן אום מיין אלטע דרעס זאל אנטשפרעכען דער נייער לאנגער מאדע, איז געווען א הארבע שאלה פאר מיר, אבער איך בין געפאלען אויף א פלאן. דער טייל וועלכער איז געווען באדעקט איז געווען טונקעלער, דעריבער האב איך דעם שטאף געבליכט און דערנאך געפארבט די גאנצע דרעס לויט די אנווייזונגען פון "דיימאנד דייס" פעקאלע.

"זעלבסטפארשטענדלאך האב איך גענוצט "דיימאנד" פארבען פאר דעם איבערפארבען. מיט די דאזיגע אויסגעצייכענטע פארבען האב איך געפארבט זעהר א סך פון מיינע זאכען. עס האט מיר פארשפארט פיעל געלט און איך האב אלעמאל געקראגען די בעסטע רעזולטאטען. די פארבען זענען גלייך פארטייליט, גלאט, גוט צו טראגען און וואשען. מיינע פריינט מיינען אז מיינע קליידער זענען נייע, אבער דאס זענען מיינע אלטע קליידער וועלכע איך האב איבערגעפארבט מיט די "דיימאנד" פארבען. א דאנק אט די "דיימאנד" פארבען האב איך טאקע אימער געהאט אן אויסגעצייכענטען ערפאלג ביים פארבען מיינע קליידער!"

מירס. נ. ס. לעוויס, קוויבעק

באפרייט זיך פון די שמערצען זיכער

איהר קענט זיך באפרייען פון שמערצען און ווייטאגען אונשעדליך מיט אספירין. אפילו יענע שמערצען, וועלכע גרייפען אן דעם גאנצען קערפער. אפילו סיסטעמאטישע שמערצען פון וועלכע יעדע פרוי ליידט. עטליכע טאבלעטס אספירין פארטרייבען די שמערצען. עכטער אספירין נוצט אויף פארשיידענע אופנים. לעזט די דירעקציעס אין יעדען פעקעל פון עכטען אספירין און ליידט ניט אומזיסט פון נויראלדזשיע, ניורייטעס, רומאטיזם.

האלט א פלעשעל אספירין אין הויז; טראגט ארום א באקסעל אין קעשענע אויב איהר זייט אונטערווארפען קאפ־ווייטאגען אדער פארקיהלונגען. שנעלע הילף אהן שעדיגונג. אספירין ריהרט ניט אן דאס הארץ. זעהט אז דער נאמען אספירין זאל זיין — און דאס ווארט עכט געדרוקט מיט רויטען טינט אויף יעדען באקס.

יעדער דראגיסט האט עכטען אספירין און אויב איהר באקומט די עכטע אספירין זייט איהר זיכער, אז איהר וועט געהאלפען ווערען.

יעצט איז די צייט צו שפארען געלט

פרייזען וועלכע זענען אונפארגלייכבאר

נייע וואלנאט פיניש בעטען מיט ספרינגס און מאטראצען פון די בעסטע קוואליטי קאמפליט

$12.50 מיט איין פענעל

און $12.00 אהן פענעל

א ספעשעל אויף איין־באקסעס בלויז $12.50

אלערליי לינאליומס און אוילקלאטס.

לינאליום, ספעשעל, פרייז 60 סענט א סקוועער יארד

אוילקלאט, ספעשעל פרייז 35 סענט א סקוועער יארד

ספעשעל קיטשען טשערס 69 ס.

פארסעלין קיטשען טאפ טייבעלס $5.50

פעלט מאטראצען אלע סייזעס $3.75

עס וועט זיך לוינען צו קויפען ביי דער

רייט פוירניטשור קא.

651 קווין סט. וועסט

(2 טירען איסט פון באטהורסט)

טעלעפאן עלגין 6001.

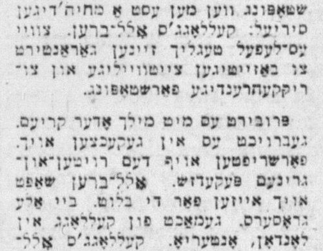

וואס מאכט מענשען אויפגערעגט

ווייסט איהר אז אונזער געזונט און אונזערע געפיהלען זיינען ענג פארבונדען מיט דער ריינקייט פון געדערים?

ווען די סיסטעם איז פארשטאפט, פארשפרייטען זיך גיפטען איבער'ן גאנצען קערפער. זעהר אפט פארשאפען דיזע גיפטען קאפשמערצען און מידקייט.

דאך קען מען פטור ווערען פון פארשטאפונג, ווען מען עסט א מחיה'דיגען סיריעל: קעלאגג'ס אלל־ברען. צוויי עס־לעפעל טעגליך זיינען גאראנטירט צו באזייטיגען צייטווייליגע און צוריקקעהרענדיגע פארשטאפונג.

פרובירט עס מיט מילך אדער קריעם. געברויכט עס אין געקאכטען אויך. פארשריפטען אויף דעם רויטען און גרינעם פעקעדזש. אלל־ברען שאפט אויך אייזען פאר די בלוט. ביי אלע גראסערס. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג'ס אלל־ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's ALL-BRAN

CITY OF TORONTO - 1930 טעקסעס

דאנערשטאג, דעם 7־טן מאי

דער לעצטער טאג פאר מאכען ערשטע איינצאלונגען

בירגער פאר וועמען עס איז באקוועם קענען צושיקען זייער איינצאלונג דורך פאסט.

די איינצאלונגען דארפען געמאכט ווערען צום סיטי טרעזשורער, דורך:

טשעק, בענק מאני ארדער. עקספרעס מאני ארדער. פאסטאל מאני ארדער.

די טעקס בילס מיט א קבלה וועלען שנעל צוריקגעשיקט ווערען.

GEO. WILSON

סיטי טרעזשורער.

☞ 2 טעקס עקסייז סטעמפס פאדערט זיך אויף יעדען טשעק פון $10.00 און העכער.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST, Telephone Trinity 6830-6831
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

אידען נוצען נאך אלץ בלוט פאר רעליגיעזע צוועקען

ווי עס זאל ניט קלינגען מיטעלאלטערליך, ווי פארשימעלט און בלוט־דורשטיג עס זאל ניט זיין, איז עס דאך א פאקט. א געריכט האט ארויסגע־טראגען אן אנטשיידונג, אז אידען באנוצען מענשליכע בלוט פאר ריטואלע צוועקען.

די געריכט אנטשיידונג איז ניט ארויסגעגעבען געווארען אין ווילדען אפריקע, צווישען קאניבאלען, און אויך ניט אין רומעניע פון פראפעסאר קוזא, און אויך ניט מיט צוויי הונדערט יאר צוריק אין צארישען רוסלאנד. די אנטשיידונג איז ארויסגעגעבען געווארען דעם 30־טען אפריל, 1931 אין בערלין, דייטשלאנד.

די אנטשיידונג איז ארויסגעגעבען געווארען אין וועסט בערלינער געריכט אין דעם פראצעס געגען דעם באוואוסטען בערלינער פירער פון די אנטיסעמיטען דר. געבעלס, אז ער האט באליידיגט די אידישע רעליגיע.

אין דער אנטשיידונג ווערט געזאגט:

"עס איז א היסטארישער פאקט, אז אידען באנוצען בלוט פאר ריטו־עלע צוועקען, און אויב אימיצער מאכט אזא באשולדיגונג, קען עס ניט בא־טראכט ווערען אלס באלידיגונג פון רעליגיע".

דער בערלינער געריכט באגרינדעט די אנטשיידונג אויף דער פאל־גענדער דערקלעהרונג:

"א סך דייטשע און עסטרייכישע קירכען זענען אויפגעשטעלט אין אנ־דענקען פון די קריסטליכע מארטירער, וועלכע זענען אומגעבראכט געווארען פון זייערע רעליגיעזע געגנער. עס איז ניט באוויזען געווארען, אז דר. געבעלס האט באליידיגט די אידישע רעליגיע. דער אנגעקלאגטער האט ניט געמיינט צו באליידיגען די רעליגיע גופא. ער האט געמיינט די פאנאטיקער, וועלכע באלאנגען צו דער אידישער רעליגיע".

שטעגלאוויטאוו האט ניט געקענט איינריידען די געשוואוירענע פוי־ערים אין קיעווער געריכט, אז מענדעל ביילים איז באגאנגען א ריטועלען מארד. ער האט עס ניט געקענט טאן מיט עטליכע און צוואנציג יאר צוריק אין דעם פינסטערען צארישען רוסלאנד. קומט יעצט א געלערנטער ריכטער אין ציוויליזירטען דייטשלאנד און גיט ארויס א פעסטען באשלוס, אז אידען באנוצען זיך מיט קריסטליכע בלוט. און זאגט מען, אז אידען באנוצען זיך מיט קריסטליך בלוט פאר ריטועלע צוועקען איז דאס אמת.

וואו נעמט דער דאזיגער געלערנטער ריכטער זיין אויטאריטעט פאר דעם? פארשטעהט זיך, אז עס איז נוצלאז צו פרעגען אזא שווארץ־מאהניק פראגען. פונקט ווי פארד, פונקט ווי היטלער און פונקט ווי אלע אנדערע כלבים, וועלכע האבען ניט אויפגעהערט צו בילען אויף כל ישראל, קענען ניט ענטפערען פארוואס זיי זענען כלבים און פארוואס זיי הערען ניט אויף צו בילען.

נאך יעצט, אין דער צייט פון טעלעוויזיע, פון ראדיא און לופט־מאשינען, געפינען זיך שווארצע כחות, וועלכע גלויבען פונקט אזוי ווי די אינקוויזיטארען מיט 400 יאר צוריק, זיי גלויבען, אז אידען באנוצען זיך מיט קריסטליך בלוט.

די דאזיגע נשמה־אינקוויזיטארען ווערען געבוירען און לעבען אויף דער וועלט מיט'ן איינציגען צוועק צו מאכען בלבולים, און כל זמן עס וועט זיין א אידיש פאלק, וועלען זיין די בלבולים־מאכער, די אלע קלעפ וועלכע די דאזיגע חיות האבען געכאפט איז פאר זיי גארניט, ווייל א וועלט אהן כלבים וואלט פאר זיי קיין פנים ניט געהאט.

ווען עס פעהלט איינינקייט

דער שטאנד פון די אידען אין רומעניע איז גאנץ גוט באקאנט דער גאנצער וועלט. ניט גענוג, וואס זיי ווערען עקאנאמיש געשטיקט און גע־דריקט, ניט גענוג וואס זיי האבען אין די לעצטע עטליכע יאר פארלוירען יעדען קוואל פון חיונה, ווערען זיי אויף א שוידערליכען אופן פארפאלגט פון די אנטיסעמיטען אין לאנד.

וואס א יאר ווערט דער אנטיסעמיטיזם אין רומעניע פארשטארקט. פון צייט צו צייט לאזט מען אפ די אידען. דאס איז דאן, ווען רומעניע נויטיגען זיך אין אן הלואה, און פאר אויסלאנד דארף מען ווייזען, אז מען היט אפ דעם אפמאך צו פארטיידיגען די מינדערהייט אין לאנד געגען יעדען אנפאלער. קויב אבער באקומט מען די עטליכע דאלאר, לאזט מען ווידער אפ קוזאן, מיט זיינע סטודענטען פון דער קייט, און אידישע בלוט גיסט זיך אין די גאסען.

די אידען אין אויסלאנד הערען ניט אויף צו פראטעסטירען. דער אויס־לענדישער פראטעסט איז אבער ניט אזוי עפעקטיוו ווען ער ווערט אויך ניט באשטעטיגט פון אינוויינינג. און אינוויינינג זענען די אידען צווישען זיך צו־ריסען און צופיצעלט אין אזוי פיעל פארטייען און פארטייעלאך, וויפיעל עס זענען דא קהלות.

א דאנק אט דער דאזיגער צופיצעלטקייט געלינגט די רומענישע אמ־באסאדארען אין אויסלאנד אפצולייקענען די באשולדיגונגען, וועלכע ווערען געמאכט אין אויסלאנד געגען רומעניע. דער רומענישער אויסערן מיניס־טער האט אויך וואונדערבארע פרעס אגענטען, וועלכע מאלען די לאגע פון די אידען אין רומעניע מיט די העלסטע פארבען. עס קומט אויס, אז פאר די אידען איז רומעניע אן אמת'ער גן־עדן.

אין רומעניע איז יעצט דער פארלאמענט אויפגעלייזט געווארען און עס וועלען פארקומען נייע וואלען. עס איז אין די העכסטע אינטערעסען פאר די אידען אין רומעניע ארויסצושטעלען א פאראייניגטען אידישען פראנט. א צאל אידישע כלל־טוער האבען די לאגע גענוי באגריפען און א קאנפערענץ איז איינגערופען געווארען מיט'ן צוועק צו פאראייניגען אלע אידישע פאליטישע פארטייען וועלכע געפינען זיך אין די פארשיידענע פרא־ווינצען אין רומעניע אין איין גרויסער פאליטישער פארטיי.

אין רומעניע געפינען זיך פיער פראווינצען און עס ווערט צוגעגעבען, אז וואלטען זיך די אידען אין די דאזיגע פראווינצען פאראייניגט, וואלטען זיי געוואונען א פארטרעטערשאפט אין פארלאמענט, מיט וועלכער מען וואלט זיך געמוזט רעכענען.

קיינער, דאכט זיך, קען זיך ניט געגענשטעלען אזא פלאן. פארקערט יעדער איינער, וועלכער האט די אינטערעסען פון די אידען אין זינען, יעדער איינער וועלכער האט וועלכען עס איז פאליטישען חוש, מוז צוגעבען, אז דאס איז דער בעסטער מיטעל. קומט אבער דער פארבאנד פון רומענישע אידען און האט צוריקגעוויזען דעם פלאן צו פארמירען א נאציאנאלע אידי־שע פארטיי.

מיר ווייסען ניט די אורזאכען וואס האט באוואויגען דעם פארבאנד צו שטימען געגען א פאראייניגטען אידישען פראנט. אבער וואס די אורזא־כען זאלען ניט זיין, וואס די מאטיווען זאלען ניט זיין איז דאס קורצזיכ־טיגקייט.

א טייל פון די אידען אין רומעניע זענען נאך פון יענעם מאטעריאל, וועלכער קושט דעם רוט פון פייניגער. אין רוסלאנד זענען געווען אזעלכע גרופען אידען. זיי געפינען זיך אויך אין פוילען, און זאל אונז צו קיין גנאי ניט זיין, מיר האבען אזעלכע סארטען אידעלאך אויך אין די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדע. דאס זענען אידען, וועלכע האבען מורא פאר זייער אייגענעם שאטען.

עס איז שוין די טראגעדיע פון אידישען פאלק. פאר א סך פון אונזערע גגישות דארפען מיר דאנקען אונזער אייגענע צוריסענקייט.

ליטעראַרישע אנעקדאטען

געזאמעלט
פון חיים קירשענבוים.

מען האט אמאל געפרעגט ביי בער־נארד שאו צו האלט ער פון פיזישע גימ־נאסטיק, און צו ער פארנעהמט זיך דער־מיט. האט ער געענטפערט:

"איך האב קיין מאהל ניט געהאט ברעה מיר ארויפצושטעלען אויף דער ברוסט א קלאוויר. איך וויל אויך ניט", האט שאו גיזאגט, "אז אויף מיין ברוסט זאלען ארומשפאצירען דריי העלפאנדען. איך האלט, אז זיי קאנען זיך געפינען א פאסיגערען ארט. די פעדער איז מעכ־טיגער ווי "גאנטלעטעס".

* * *

אין פאריז איז עמיל זאלא אריין אין אן אנטיקוואריום און געוואלט קויפען אן אלטערטימליכע סטאטוע.

— וויפיעל קאסט עס? — האט זאלא א פרעג געטאן.

— פינף טויזענט פראנק. פאר איי־ערט וועגען אבער וועל איך מאכען א הנחה, — נאר דריי טויזענט פראנק.

דער דיכטער האט תיכף באצאהלט דעם פרייז, און געטראכט: א דיכטע־רישער שם קומט דאך אמאל צוניץ.

— וואוהין דארף איך דאס אפשי־קען? פרעגט דער פארקויפער.

— אין האטעל אריין, האט זאלא געענטפערט.

— און אייער נאמען?...

* * *

ווי באקאנט האט דיומא אנגעשריבען פיעל הקדמות צו פרעמדע ביכער. דערויף האט אמאל געזאגט מאדאם מעטערניק: "איך פארשטעה ניט, צוליעב וואס שפילט ער די ראלע פון בעל עגלה, בעת ער אליין האט א וואגען".

* * *

א קריטיקער איז אנגעפאלען אויף א זאץ, וואס געפינט זיך אין א ראמאן פון דיומא. אין דעם זאץ ווערט גערערט וועגען א "וועהטאגדיגער פוסטקייט, וואס רופט שמערצען". "ווי אזוי קען א ליידיגע זאך וועה טאן?" — פרעגט דער קריטיקער דיומאן.

דערויף האט דיומא געענטפערט:

"זאגט מיר, מיין ליעבער, צו האט אייך נאך קיין מאל ניט וועה געטאן דער קאפ?"...

* * *

א יונגער דיכטער האט זיך געווענדעט מיט עפעס אן ענין צו א ווינער פראפעסאר און איהם איבערגעגעבען א רעקאמענדא־ציע בריעף פון פראנץ ווערפיל. אין וועל־כען ווערפיל האט שטארק געלויבט דעם יונגען דיכטער. נאכ'ן איבערלייענען דעם בריעף זאגט דער פראפעסאר: "נו גוט, איצט ווייס איך ווער איהר זענט, אבער ווער איז דאס דער הער ווערפיל?..."

*

פרץ סמאלענסקין זאגט:

א איד וועט גיכער שרייבען א בוך, איידער קויפען א בוך.

* * *

אפענהיים זאגט: די גרעסטע זיי־נען די פשוטסטע. פאר די גרעסטע איז פשוטקייט גענוג. בלויז די אנדערע מוזען שפיעלען ראליעס, כדי אויסצוזעהן ניט ווי זיי זיינען.

* * *

אויך זאגט אפענהיים: אז בלויז מאטראזען מיט אויגען פון דיכטער, ווייסען אז שטילע און ווילדע וואסערען זע־נען גלייך: אז זיי זענען בלויז פאר־שטעלטע און אפענע מרידות געגען אן ערד וועלכע וויל ניט חלומ'ען.

* * *

א. מ. דיק זאגט: א פויער האט א סך מעהר איבערלייגונג ביים קויפען א פערד ווי א איד ביים נעהמען א ווייב...

* * *

נאך זאגט א. מ. דיק:

אז ליעבע איז ניט צו טריען — איהר קלענסטער פונק ווערט צופלאמט, אז קיין ים מיט וואסער קען עס ניט לע־שען...

* * *

א. מ. דיק זאגט אויך: ווער נאך אין דער וועלט האט אזוי פיעל צו שריי־בען ווי צוויי געליעבטע? זיי זיינען אימשטאנד א גאנצען ים מיט טינט אויס־צוגיסען.

יונגע באנדיטלאך ארעסטירט

האמילטאן, מאי 3.

אכט אינגלאך, וועלכע האבען א לענ־גערע צייט טעראריזירט דעם געגענט פון האמילטאן און אומגעגענט, איינשלי־סענדיג אויך טאראנטא, זענען דא היינט ארעסטירט געווארען, און די פאליציי גלויבט אז זי האט דערמיט געמאכט א סוף צו די אפטע גנבות.

אמעריקאנער אידישע פראצעסע אין וויען

פון מ. טענענבלאט

דער דאלאר שאין פון אן אמעריקאנער מת.

א איד פון פוילען, געלעבט אין אמע־ריקא און געשטארבען אין וויען. געלעבט אלס קליינער מאן, געפיהרט זיך קארג און ארים און פלוצלינג געשטארבען אין א וויענער קליינעם האטעל מיט בערך 100 דאלאר אין די הויזען־קעשענעס. עס האט קוים געקלעקט אויף דער קבורה, אבער א פאר וואכען שפעטער האט מען זיך דערוואוסט, אז דער איד איז געווען אן עושר, לויט עסטרייכישע און פוילישע פארהעלטנישען טאקי א שטיק גביר. דער אוצר פון 88 אמעריקאנער באנקנאטען צו טויזענט דאלאר א שטיק איז גאנץ צופע־ליג געפונען געווארען. דער איד האט גע־הונקען און גענאנגען אויף שטאלצען. גאנץ פימיטיווע הילצערנע פראטעזען, וועלכע מען האט שוין געהאט אוועקגעווארפען. עס האט זיך ניט פארלוינט באהאלטען, אט די שטאלצען אלס חלק פון דער ארימער ירושה: א קליינער אבגענוצטער טשא־מידאן מיט אביסעל אלטע מלבושים.

דאס "ירושה פארמעגען" האט אבער געמוזט אמטליך קאמיסיאנירט ווערען, ווייל דער פארשטארבענער איז געווען אן אמעריקאנער אויף א פוילישען פאספארט. האט די אמטליכע קארעספאנדענץ צווישען וויען, ווארשא און וואשינגטאן געדויערט עטליכע חדשים ארום דער אידענטיטעט פון מת, ביז דאס וויענער פוילישער קאנ־סולאט האט קאמיסיאנעל איבערגענומען פון האטעל די זיעבען זאכען פון פאר־שטארבענעם.

האט א אידישער בעאמטער פון פוילישען קאנסולאט נאכאמאל אנגעקוקט זיך די אוועקגעווארפענע שטאלצען און צופעליג אפגעבראכען א שטיקעל, האבען זיך אנ־געהויבען ארויסשיטען אמעריקאנער פא־פירלאך און עס האט זיך באוויזען דער אוצר. אן עהרליכער בעאמטער (קיינער וואלט ניט געווען געוואוסט, ווען ער בא־האלט זיך די 88 טויזענט דאלאר) האט ער אפגעגעבען דאס געלד דעם קאנסולאט, וועלכעס האט באלד פארשטענדיגט דעם פארשטארבענעם'ס פאמיליע אין אמערי־קא פון געפונענעם אוצר.

יעדער וויל א חלק ירושה.

די ירושה ליגט דערווייל אלץ אין וויען, די פאמיליע אין ניו יארק מוז דער־ווייל נאך ווארטען. א פאר יאהר זענען שוין אריבער, ווער ווייסט וויפיעל יאהר עס וועט נאך נעהמען, ביז דאס אמעריקא־נער געלט וועט צוריקוואנדערען קיין אמע־ריקא.

די וויענער געריכטען האבען צו טאן מיט משפטים, ווייל עס מעלדען זיך "יורשים" אין וויען. אין עסטרייך איז פא־ראן א געזעץ פון "פינדער־לויהן", דער גע־פינער האט א רעכט צו 10 פראצענט פון געפונענעם ווערט. האט דער אידישער בע־אמטער פון פוילישען קאנסולאט געפאָ־דערט דורך'ן געריכט 8,800 דאלאר. הע־כער א יאהר האט געדויערט דער פראצעס, ביז א וויענער אדוואקאט אלס פארטרע־טער פון דער ניו יארקער פאמיליע האט געמאכט א גיטליכען פארגלייך: ווי ר' סומכות איז דער משנה, איז געווארען א "יחלקו". דער בעאמטער איז געווען גליקליך מיט א העלפט. אין וויען זיינען 30 טויזענט שילינג אויך א שעהנע ירושה. האט זיך אבער אצינד געמאלדען אין געריכט א נייער פרעטענדענט: דער האטעל דיענער פאדערט פלוצלינג אויך זיין חלק ירושה. די גאלדענע שטאלצען האט ער געהאט ביי זיך בעהאלטען, קומט איהם אויך 10 פראצענט פון די "בבא־מציאה־דאלארס". האט זיך אנגעהויבען א נייער משפט און ביז ער וועט זיך אמאל ענדיגען וועלען זיך געוויס מעלדען פיעלע אנדערע "וויענער "יורשים" פון דעם סארט.

עס איז א סברא, אז פון דעם אוצר וועט פאר דער אמעריקאנער פאמיליע זעהר ווענוג אדער גארניט פארבלייבען. דער פוילישער שטאאט וועט מסתמא זיין חלק שטייערען אויך ניט שענקען, אפשר וועט אויך עסטרייך אפלעקען א ביינדעל. עס קען זיך מאכען, אז די יורשים אין ניו יארק זאלען נאך מוזען צוצאהלען. מען מוז דארום ווארנען אלע אמעריקאנער, זיי זאלען למען השם ניט שטארבען אין איי־ראפא און ניט באהאלטען קיין אוצרות אין שטאלצען... ספעציעל קיין וויען זאל מען קומען זיך אמוזירען. ווער עס וויל דוקא איבערלאזען זיין געלד אין וויען, זאל עס ליעבער טאן אלס לעבעדיגער...

א פראצעס ארום א פארלוירענער פרוי

די טאכטער פון א וויענער אוניווער־זיטעט־דאצענט (ספק איד ספק קריסט אדער קאנפעסיאנסלאז) האט חתונה גע־האט מיט א לענדלארד אין פראג. אויך דעם מאנ'ס אבשטאמונג איז פול מיט אזעלכע ספקות. דער זעהר געבילדעטער יפהפיה איז דער מאן ניט געפעלען געווא־רען. זי איז עטליכע מאל אוועק פון איהם, ביז זי האט אין וויען זיך פארליעבט אין א רייכען אמעריקאנער. אין די געריכטס־אקטען רופט מען איהם מר. יאקס מאריס טולקע, דער וויצע־פרעזידענט פון דער גאראנטי טראסט קאמפאניע אין ניו יארק. דאס עסטרייכישע געריכט האט אויפ'ן פארשלאג פון פרוי לארא געגעבען דעם לענדלארד א גט און איהם אריינגעזעצט אויף א יאהר צייט אין קרימינאל, ווייל ער זאל האבען געסטראשעט דער פרוי לא־וואלטיגקייט. בשעת'ן גט איז דער מאן ניט געווען אין געריכט. ער איז גע'גט גע־ווארען זיצענדיג אין קרימינאל. די שעהנע פרוי לארא לעבט אצינד אין אמעריקא גליקליך מיט איהר צווייטען מאן. אצינד האט דער ערשטער מאן חרטה אויפ'ן גע־צוואונגענעם גט און אנגעהויבען א נייעם פראצעס אין די געריכטען פון ביידע לענ־דער: אין טשעכא סלאוואקיי און אין אמעריקא. דעם גט אליין איז ער מסכים, ער וויל אבער דאס געריכט זאל ענדערען די סבה פון פסק: דער נייער פסק דארף הייסען לויט זיין פארשלאג אז ניט ער איז שולדיג אין גט, נאר זי. די נפקא מינה געהט וועגען געלד.

ער פאדערט פארן וויב נאך איין מיליאן דאלאר.

פאר וואס? דער אמעריקאנער האט כלומרשט פארפיהרט פרוי לארא, ווען זי איז נאך ניט געווען געגט. דארום זאל ער צאהלען דעם לענדלארד שאדען־ערזאץ די קליינינגקייט פון א מיליאן דאלאר. דער פראצעס האט זיך אויך געפיהרט פאר'ן טריבונאל אין ניו יארק, אבער ווען דער ריכטער האט אין ניו יארק אויסגעשריבען דעם טערמין און גערופען צום משפט ביידע מענער שפעטסטענס ביז צוויי חדשים, איז דערווייליע דער לענדלארד ארפאסי געזעסען אין וויענער קרימינאל און איז ארויס פון דארטען א גרוש. איז דערווייל דער משפט אין ניו יארק בטל געווארען און פרוי לארא מעג אלס גע־זעצליכע גרושה טאן מיט זיך, וואס זי וויל. דערווייליע איז דער לענדלארד ארפאסי פריי געווארען און ער פראבירט אצינד זיין גליק ביי דער יוסטיץ אין דער טשע־כאסלאוואקיי. דאס געריכט אין בראטי־סלאווא (פרעסבורג) זאל באנייען דעם גאנצען פראצעס און ארויסגעבען א פסק, דורך וועלכען מען קען אויפסנייז פראצע־סירען די מיליאן דאלאר אין אמעריקא.

טשעכישע פאליטיק אין נייעם פראצעס אין טריבונאל פון בראטיסלאווא.

דאס געריכט אין בראטיסלאווא האט פארהאנדעלט, פארהערט די אדוואקאטען פון ביידע צדדים און ניט געקאנט קומען צו קיין פסק. דער משפט איז אפגעלעגט אויף א נייעם טערמין. דאס געריכט וויל צום נייעם משפט אויסהערען פערזענליך דאס פריהערע פארעל. דאס הייסט אז פרוי לארא וועט מוזען קומען פון אמעריקא קיין פרעסבורג. איהר אדוואקאט האט דער־צעהלט ביים פרעסבורגער געריכט, אז א טשעכישער פאליטיקער אין פראג האט גע־מאכט א שותפות־געשעפט מיט הער אר־פאסי, א ספעקולאציע אויפ'ן אמעריקאנער פראצעס פון א מיליאן דאלאר. הייסט עס אז די טשעכאסלאוואקישע פאליטיק מישט זיך אריין אין א ווייבער געשיכטע צווישען וויען־פראג און ניו יארק. דערווייליע וויל ארפאסי פאהרען קיין אמעריקא באנייען אויך דארט דעם איבערגעריסענעם שאדען־ערזאץ פראצעס אויף א מיליאן דאלאר.

וואס עס קען ווערען פון א גט און פון א ליעבע: אן אינטערנאציאנאלע אפערע צווישען דריי לענדער. עסטרייכי־שע און טשעכישע בלעטער האבען שטאף פאר אן אמעריקאנער סענזאציע.

(„איטא").

דער גלגול פון הכנסת כלה

(פעליעטאן)
פון מ. אינדריטץ.

הכלל, רבותי, ציטען ביטען זיך און אז מען ווערט עלטער ווערט מען קליגער. א ראיה, די רומענישע רעגירונג.

אמאל מיט יאהרען צוריק איז געווען די מאדע חתונה צו מאכען א קינד אין פריהען עלטער. א בר מצוה בחור איז שוין געווען א חתן בחור און אפטמאהל אפילו אויך א יונגערמאנטשיק מיט א ווייבעל. א מיידעל 13 יאהר אלט, אויב זי איז נאך קיין כלה ניט געווען, איז שוין געווען א מויד מיט גראהע צעפ און טאטע מאמע האבען זיך גאנץ גוט גענומען צום הארצען.

האט אבער טאטע־מאמע ניט געהאט גענוג געלט אויף נדן, איז עס געווען צרות צרורות. מען איז ארומגעגאנגען ממש אהן קעפ אז מען האט געזעהן דאס עס איז כלו כל הקיצין, האט מען זיך גע־ווענדעט צו חברה הכנסת כלה פאר הילף.

און וזכרות "הכנסת כלה'ס" איז גע־ווען אין יעדער שטאדט און שטעדטעל.

עס האט זיך גערעכענט פאר איינער פון די ווינציגסטע אינסטיטוציעס אהן וועלכע א אידישע שטעדטעל האט קיין שטעדטעל ניט געקענט זיין.

ציטען, ווי איהר ווייסט שוין פון פריהער געזאגט, בייטען זיך. די מאדע יונג צו חתונה האבען איז שוין לאנג פארשוואונדען. דער עלטער אויף חתונה צו האבען האט זיך א רוק געטאן מיט פיעלע יאהרען. מען האט עס ניט איינגע־פיהרט מיט אמאל, נאר ביסלעכווייז, ביסלעכווייז האט זיך דאס חתונה האבען אלץ פארציגען און פארצויגען. מען האט גענומען חתונה האבען צו פופצעהן, צו זעכצעהן, דאן אכצעהן, צוואנציג יאהר און אזוי ווייטער.

די אינסטיטוציע פון "חברה הכנסת כלה" איז אלץ פארבליבען.

אויב צו צוואנציג יאהר איז שוין א מיידעל ניט מעהר געווען פאררעכענט אלס אלטע מויד, איז אבער דרייסיג יאהר גע־ווען א טיפע עלטער פאר חתונה. דארף מען דאך נאך אלץ א מיידעל באזארגען מיט נדן, האט מען געקלאפט אין די פוש־קעס און געקליבען געלט.

איז אונטערגעקומען א "פלעפער"־דור. אינגלאך מיט מיידלאך האבען געגור־מען אליין ווערען שדכנים. מען האט זיך אויפגעהערט אנפרעגען ביי טאטע־מאמע ווען און מיט וועמען חתונה צו האבען. און בלויז די, וואס האבען נאך געהאט יושר האבען איינגעלאדען עלטערען צו דער חתונה. אז ניט האט מען זיי געלאזט ווי־סען אז מען האט חתונה געהאט און גע־ווארט פאר א מזל טוב אפגעבען. פאר־שטעהט זיך, אז אונטער אזעלכע אומ־שטענדען איז די אינסטיטוציע פון הכנסת כלה נעבאך שטארק געפאלען. מען האט אויפגעהערט זיך קאכען וועגען דעם ענין.

אמת, דערפון האט צום גליק קיינעם ניט געשאדעט. עסקנים האבען געהאט אנדערע ענינים ביי וועלכע זיך צו קאכען און גבאים צו ווערען... די הויפט זאך פון די מעהרסטע עסקנים איז דאך גבאי צו זיין, נו, איז ניט קיין הכנסת כלה חברה, גע־פינט מען אנדערע נעמען פאר חברות... קיין טהעטיגקייטען פעהלען דאך ניט... יעדען טאג ווערען געבארען נייע סאסיי־טיס, נייע קלאבען, נייע ארגאניזאציעס... ווען ניט די שלעכטע צייטען, וואלט מען יעצט געקענט צוזאמענשטעלען א בוך פון שעהנע צעהנדליגע פיידזשעס מיט נעמען פון סאסייטיס, פאראיינען, ארגאניזאציעס און אזוי ווייטער און נאהענטער.

הגם פיעלע פון זיי האבען להלוטין ניט געהאט קיין בארעכטיגונג פאר זעלבסט־עקזיסטענץ און זיינען געבארען געווארען בלויז צוליעב דעם איינציגען צוועק, א פאר חברה לייט זאלען קענען זיין גבאים. צו דאס איז געטאן געווארען אום צו קריי־גען פובליסיטי אדער צוליעב אנדערע פערזענליכע אמביציעס, איז שוין ניט וויכטיג.

האט מען, הייסט עס, זיך ניט גע־נומען צום הארצען, וואס אזא חברה ווי "הכנסת כלה" איז ארונטער פון דער ארע־נא. מען האט עס אנגענומען ווי דער ענג־לישער זאגט אלס "מעטער אף קאורס" און מען האט וועגען דעם פארגעסען.

עס זעהט אבער אויס, אז דיזער אינסטיטוציע איז געווען באשערט אויפ־צושטעהן תחית המתים, און א דאנק דערפאר קומט דער רומענישער רעגיע־רונג...

אמת, די רומענישע רעגירונג טהוט דאס אויף איהר אייגענארטיגען אופן. די דאזיגע רעגירונג האט זיך שוין לאנג קונה שם געווען מיט איהרע פרעכטיגע מעטאדען... מען דארף עס דאך אויך ניט דערצעהלען, איהר האט שוין טויזענטער מאהל געהערט דאריבער... בלויז איהר באציהונג צו די אידען קען שוין געבען א באגריף וואס פאר א לאנד דאס איז און וואס פאר א פיהרונג דארט געהט אן. אויף אלע שונאי ציון געזאגט געווארען... טהוט זי מיט דעם "הכנסת כלה" פרא־בלעם אויך אויף דעמזועלבען אופן, אבער דער פרינציפ איז דערזעלבער.

וואס אייגענטליך איז געווען דער גאנצער ענין פון "הכנסת כלה" אמאל? מען האט מורא געהאט מען זאל ניט פארזעסען ווערען ביז אין די גראהע צעפ אריין, און אזוי ווי נדן האט דאך געמוזט א מיידעל האבען, אז ניט ווייל איהר קיין חתן ניט, האט מען באזארגט די ארימע מיידלאך מיט נדן אבי ניט פארזעסען ווערען. אט דיזעלבע זאך טהוט יעצט די רומענישע רעגירונג, זי וויל ניט איהרע געטרייע אונטערטהאנען זאלען חלילה, פארזעסען ווערען און זי האט אנגענומען מיטלען, ארויפגעלעגט אויף די אונפאר־הייראטע יונגעלייט און מיידלאך א טעקס. נו, פרעגט שוין ניט! איהר האט דאך שוין געלייענט די נייעס, אז דער נייער טעקס ביל פאר סינגעל לייט אין רומעניע טרייבט מאסען בחורים צו דער חופה. און ניט נאר בחורים, נאר מיידלאך אויך, דער טעקס איז חל אויך אויף מיידלאך. אי, מיידלאך זיינען אפט פארזעסען גע־ווארען, ווייל עס האט געפעהלט נדן אדער פשוט א חתן, אבער מען קען דאך ניט לאזען, אז מיידלאך זאלען ווערען ביי זיך האפעדדיג, ווען עס ווערט א מאסען גע־לאף פון בחורים חתונה צו האבען. די מיידלאך וואלטען זיך גענומען בריקען. אזוי איז איינמאהל דער געזעץ. פון נאכ־פראגע און אנגעבאט — ווערט א נאכ־פראגע פאר א געוויסען ארטיקעל גרעסער שטייגט דער ארטיקעל אין פרייז. האט מען אויף אויף זיי דעם טעקס ארויפ־געלעגט, זאלען זיי זיך אויך צוזיילען.

און דער "הכנסת כלה" פרינציפ איז אויפגעריכט געווארען, אדער ווי מען זאגט עס בלשון חסידות — ער האט באקומען א תיקון. א בחור וועט שוי'ן ניט זיין מעהר אזוי "פארטיקעלע", אזוי זיך ווארפען און בראקירען. ער וועט דאנקען דעם רבונו של עולם, אז א מיידעל וועט נאר וועלען. דאס זעלבע אויך מיט די מיידלאך. זיי וועלען זיך ניט לאזען צו לאנג בעטען, ווען א בחור וועט זיך שטעלען פאר איהר אויף אויף די קניה און בעטען איהם העלפען ראטעווען זיך פון דער לאגע אין וועלכער דער געזעץ שטעלט איהם, אויב ער וועט זיין אפגעהערציג, אדער ער וועט האלטען א לאנגע ליעבעס ערקלעהרונג צו איהר און זי וועט זיך טראכטען: "דו שוטה בן פיקהאלץ, צו דען פארשטעהסטו ניט אז איך ווייס דאס דו האסט מיך ליעב, ווי זאלץ אין די אויגען און פעפער אין נאז, נאר דו ווילסט זיך ארויסדרעהען פון דעם נייעם געזעץ. נאר וואס דען? מיר ארט ניט, זאל זיין אזוי, אבי דו ווילסט מיט מיר חתונה האבען...."

הכלל דער "הכנסת כלה" פרינציפ איז ברוך השם געקומען צוריק, אפילו ווען אויף א פארקעהרטען אופן. א אידי־שע אינסטיטוציע איז דורך די הענט פון רומענישע געזעצגעבער אויפגעלעבט גע־ווארען און די פארזעסענע יונגעלייט און מייהלאך וועלען אם ירצה השם ווערען א זעלטענהייט און עס וועט זיין ליהודים...

און יעצט קאן מען האפען, אז אויך אנדערע לענדער וועלען זיך א מוסר אראפ־נעהמען פון רומענישען קלוגען איינפאל און וועלען עס אויך איינפיהרען, און עס וועט ניט לאנג נעהמען און א פארזעסענער בחור און א פארזעסענע מיידעל וועט ווערען א זעלטענהייט. וואס מען וועט אפשר קענען געפינען בלויז אין א מו־זעאום.

יעס סער!

אן אלטע אידישע אינסטיטוציע איז צוריק צום לעבען געקומען.

זי איז מגולגל געווארען אין א רו־מענישען מלבוש. אבער דא איז זי.

קיין זאך ווערט ניט פארלוירען און נארישע פרינציפען זיינען און האלטען זיך אייביג.

לאגע פון אייראפעאישע אידען איז א שווערע

לאנדאן, מאי 3. (איטא).

„דער צושטאנד אין רומעניען איז לעצטענס אזוי ניט סטאביל, אז עס איז אפשר פראקטישער מיר זאלען איצט גאר ניט ריידען איבער דעם", האט דער־קלעהרט לעאנארד מאנטעפיארע, וועלכער איז געווען פארזיצער ביים יערליכען מי־טינג פון דער אנגלא־דזשואיש אסאסיאיי־שאן.

רבי דר. גאסטער האט אבער דער־קלעהרט, אז די אידען האבען גארניט וואס מורא צו האבען אונטער דעם יארגא רעזשים, און אז אויב ער זאל פארבלייבען וועלען זיי קריגען א בעסערען סטא־טוס.

„איך קען יארגא'ן און איך האב דעם פולסטען צוטרוי צו איהם", האט רבי גאסטער געזאגט.

מאנטעפיארע האט אין זיין דער־עפענונגס־רעדע דערקלעהרט אין זיין יער־ליכען באריכט, אז די אידישע לאגע אין א סך קאנטינענטאלע לענדער איז דורכ'ן לעצטען יאר ערגער געווארען.

דרום אפריקאנער פרוי לאזט איבער ירושה פאר הדסה

מרס. צפורה מאפפסאן פון קייפ־טאון, דרום אפריקע, האט לעצטענס אי־בערגעלאזען די סומע פון הונדערט פונט אלס ירושה פאר הדסה, די ציוניסטישע פרויען ארגאניזאציע אין אמעריקע.

אין דרום אפריקע איז קיין הדסה ארגאניזאציע ניטא. אזעלכע ירושות פאר הדסה פון לענדער מיט וועלכע הדסה איז אפיציעל ניט פארבונדען איז ניט קיין צופאל. די געזונדהייטס טעטיגקייט פון הדסה אין ארץ ישראל איז באקאנט צווי־שען אידען איבער דער גאנצער וועלט: און וואו נאר עס געפינט זיך א אידישער קבוץ קאן מען מיט זיכערקייט געפינען פריינט פון הדסה.

13 קרבנות האט געהאט די גיליאטינע אין פראנקרייך אין 1930

דער באריהמטער פראנצויזישער תליון, דער "מייסטער פון דער גיליאטינע", דייבלער, איז אין יאהר 1930 נישט געזעסען מיט קיין פארלייגטע הענט. ער האט געהאט אזש 13 פארברעכער, וואס האבען זייער לעבען אונטער'ן גיליאטינע פארענדיגט. דער ערשטער קליענט דייבלער'ס איז געווען דער 19־יאהריגער מערדער יוגעטא, וועלכער האט אין משך פון פינף מינוט איבערגעפעקעלט אויף יענער וועלט אזש פינף פערזאן: דעם גוט־באזיצער רישא, זיין פרוי, צוויי קינדער און אן אלטען ארבייטער. יוגעטא'ס געהילף איז געווען דער 16־יאהריגער פאליאק מושא.

בשעת'ן פראצעס האט דער יונגער מערדער מיט זיין רוהיגער האלטונג אלע געריכטס־אנוועזענדע איבערראשט. איהם האט זיך, קענטיג, געדאכט, אז ער וועט אויסמיידען די גיליאטינע. א שרעקליכער מאמענט איז פאר איהם געווען, ווען זיין אייגענער פאטער האט זיך געווענדעט צו די געשוואוירענע ריכטער מיט די ווערטער: "דער דאזיגער מנוול דארף אומבאדינגט געהן אונטער'ן גיליאטינע־מעסער". יוגעטא האט דעם פאטער געשאלטען מיט ערגסטע קללות.

דעם 24־טען פעברואר, אין מיטען דער נאכט האט יוגעטא זיך אויפגעכאפט. איהם האט אויפגעוועקט א גערויש, וואס איז פארגעקומען הינטער די ווענט פון דער תפיסה. דער מערדער האט נישט געוואוסט אז אויפ'ן פלאץ האט זיך פארזאמעלט א המון פון העכער 6000 פערזאן. ער האט קלאהר געהערט, ווי מען קלאפט מיט א האמער. דאס האבען דייבלער'ס געהילפען אוועקגעשטעלט די גיליאטינע. יוגעטא האט זיך אוועקגעזעצט ביים טיש און אנגעשריבען א בריעף צום פאטער, פול מיט קללות און באליידיגונגען.

ווען עס האט אנגעהויבען שאריען אויף טאג, איז אין קעמערעל פונ'ם פאר'משפט'ען אריינגעקומען דער פראקוראר, דער שעף פון דער תפיסה, א גלח און אן אדוואקאט. ווען דער גלח האט אנגעהויבען פאר איהם פארזאגען די ערשטע ווערטער פון ווידוי, האט יוגעטא מיט א שמייכעל א זאג געטאן:

— איהר קאנט אייך דאווענען געזונטערהייט. איך דארף דאס נישט. מיט אייערע תפילות וועט איהר ביי מיר קיין טרערען נישט ארויסרופען...

דאן האט ער אויסגעטרונקען א גלעזעל ראם און עטליכע מאל אויסגעשאלטען דעם פאטער. ווי נאר אבער ער איז ארויסגעפירט געווארען אויף דער גאס און דערזעהן דעם סילועט פון דער "אלמנה" (אזוי רופען די פראנצויזען די גיליאטינע) דאס גרויסע שארפע, גלאנצענדיגע מעסער, האט דער "מוטיגער העלד" נישט אויסגעהאלטען. זיין געזיכט איז געווארען ווייס, ווי קרייד, ער האט פארמאכט די אויגען און אויסגערופען:

— נישט איך, נאר מושא איז שולדיג. אלע האבען מיך פארלאזט...

אין א מינוט ארום האט דער תליון דעם פארבלוטיגטען קאפ אריינגעווארפען אין דער וואליזע.

אויף די גאסען פונ'ם רוהיגען שטעדטעל רועיי ליגט דער שניי. אלץ איז ווייס — די דעכער, דער ברוק, די היטלען פון די זשאנדארען, וועלכע האבען ארומגערינגעלט דעם פלאץ פון דער שטאדטישער תפיסה. עס דערהערט זיך א שטימע:

— מאסילים, אייער ביטע וועגען באגנאדיגונג איז אפגעווארפען געווארען!

די גאנצע צייט האט מאסילים, דער רוצח פון צוויי יונגע מיידלאך, געוויינט, זיך געשלאגען מיט די פויסטען אין קאפ אריין. איצט ווען זיין גורל איז ענדגילטיג באשטימט געווארען, זעהט ער אויס רוהיגער.

— גיט מיר פאפיער און א פעדער — בעט ער ביי די תפיסה־אויפזעהער. ער שרייבט א בריעף צו זיין מוטער און שוועסטער:

"איוואנא און מוטער!

"איך געה אוועק אין א וועג, פון וואנען מען קומט שוין נישט צוריק. זייט געזונט, מוטער, און שטארק זיך. איך קוש דיך, דיין שארל".

די געהילפען פונ'ם תליון בינדען איהם די הענט אהינטער.

— טייוואלים! נישט אזוי שטארק! עס טוט וועה!

די גאס איז ווייס פון שניי. ביי דער זייט נעבען דער תפיסה שיילט זיך אויס פונ'ם לייכטען נעבעל די גיליאטינע. ווייטער אביסעל שטעהען אייגנעהילט אין [illegible]

בען ביידע פרוען נישט אויפגעהערט שרייען:

— מערדער, פארוואס האסטו דער'הרג'עט אונזערע יונגע אומשולדיגע קינדער?

צי האט ער דאס געהערט? אדער זענען די קולות פון די מוטערס שוין נישט דערגאנגען צום באוואוסטזיין פונ'ם סאדיסט, וועלכער איז געלעגען אונטער'ן מעסער פון דער גיליאטינע?...

נאכ'ן טויט האט מען ביי איהם אין טאש געפונען א צייכנונג, וואס האט מיט זיך פארגעשטעלט א בילד פון דריי קברים מיט צלמים. אויף די מצבות זענען געווען אויפשריפטען: "שארל מאסילים, אומגעקומען אין יאהר 1930 צוליעב דער שולד פון עדות: מאדאם מאסילים, געשטארבען אין יאהר 1930 פון צרות, איוואנא מאסילים, געשטארבען אין יאהר 1930 פון שאנדע".

צוויי דארפישע פויערים־יונגען, טריואיט און דיפור, ווארטען אפ אין דער תפיסה דעם טויט דערפאר, וואס זיי האבען ערמארדעט א זקנה, צושניטען איהר קערפער אויף פיצלאך און געווארפען פאר די הינט... טריואיט'ן האט דער פרעזידענט באגנאדיגט, בלויז דיפור מוז צאהלען דעם "געזעלשאפטליכען חוב".

ערב דער עקזעקוציע איז דייבלער געקומען קיין בולאן. עס איז דאן געווען מאי מאנאט. א הערליך וועטער. דער פראנצויזישער תליון, א מיטעל־וואוקסיגער פארשוין מיט א גרויליך בערדעל און א בעל־הבתיש בייכעל, האט זיך געלאזט וואוילגעהן, שפאצירענדיג געמיטליך ביים ברעג ים. אין אוונט איז ער געקומען אין האטעל, האט אפגעגעסען א פיינע וועטשערע און זיך צוגעלעגט כאפען א דרעמעל. צוויי א זייגער ביינאכט האט דער בעל־הבית פונ'ם האטעל איהם אויפגעוועקט, כדי אויפצושטעלען די גיליאטינע.

מען קומט אריין אין דער תפיסה. דיפור שלאפט, אדער מאכט זיך שלאפענדיג. זיין געזיכט איז באדעקט מיט טראפענס שווייס. מען וועקט איהם אויף. ער שטעלט די פראגע: צי וועט מען

וואס לעבען איבער פאראורטיילטע די לעצטע מינוטען איידער זיי געהען אונטער'ן מעסער.

טריואיט'ן, זיין חבר, אויך גיליאטינירען? ער באקומט אן אויסמיידענדיגען ענטפער: דער פרעזידענט האט נאך קיין באשלוס נישט אנגענומען. אין צווייטען צימער וויינט טריואיט פון פרייד, וואס דער פרעזידענט האט איהם דאס לעבען געשענקט.

גאנץ פריה. עס געהט אויף די זון. מען פיהרט ארויס דעם מערדער אויף דער גאס. דער גלח געהט פאראויס, באמיהענדיג זיך צו פארשטעלען מיט זיך פאר דיפור'ן דעם סילועט פון דער גיליאטינע. ער דערזעהט זי אבער דאך: דאס שטאלענע מעסער, גלאנצט אויף דער זון, ווי א שפיגעל. דייבלער לעגט איהם ארויף די האנט אויפ'ן אקסעל:

— מאכט־צו די אויגען, קוקט נישט.

עס דערהערט זיך א טעמפער קלאפ פון א מעסער, וואס לאזט זיך אראפ מיט א בליץ־שנעלקייט. דער קאפ פאלט אריין אין דער וואליזע און אין דער לופטען טוט א שפריץ ווי פון א פאנטאן א שטראם הייס מענשליך בלוט....

גאנץ אנדערש האט זיין לעבען פארענדיגט דער מארסעלער מערדער "גריף" (א פסעוודאנים), וועלכער האט ערמארדעט דעם באנק־אינקאסענט לוציע. ערב דער עקזעקוציע האט מען אין אלע געוויסע "הייזלאך" געטרונקען "לחיים" פאר'ן צום טויט־פאר'משפט'ען.

"גריף" האט צוגעזאגט זיינע חברים פונ'ם אלטען פראנצויזישען פארט, אז ער וועט באגעגענען דעם טויט, ווי א "העלד" — און האט זיין ווארט געהאלטען. ער האט זיך אנטשולדיגט פאר'ן פראקוראר, וואס ער גיט נישט אויס די מיט־איינטיילנעהמער אינ'ם פארברעכען.

דערפאר אבער שטארבט ער רוהיג, נישט אויסגעבענדיג קיינעם פון זיינע חברים. ארויסקומענדיג אויף דער גאס, האט ער א שמייכעל געטאן און געפרעגט:

— וואו איז דייבלער? און וואו איז די טרויעריגע "אלמנה". איך האב זי נאך קיינמאל נישט געזעהן.

מען האט איהם אוועקגעזעצט אויף א באנק און צו איהר צוגעבונדען. דער מערדער האט פארשטאנען, אז דאס זענען געקומען די לעצטע מינוטען און האט אויסגערופען:

— זייט געזונט, פיפי... א טויט דער פאליציי!... א טויט!...

די לעצטע זילבע האט ער שוין ניט פארענדיגט — די גיליאטינע האט זי איבערגעהאקט...

ווערדיע האט געארבייט אין די רואנער שיפס־ווארשטאטען (דאקען). צוריקקומענדיג אין אוונט, נאך דער ארבייט אהיים, האט ער אויף די טרעפ פון זיין הויז באגעגנט דער שכנ'ס טעכטערל די 10־יאהריגע כריסטינא. אין הויז איז דאן אויסער איהם מיט'ן מיידעלע קיינער נישט געווען. ער האט זי פארגוואלדיגט, ערמארדעט, אוועקגעטראגען אין צימער פונ'ם דאקער און דארט אוועקגעלייגט אין בעט אונטער'ן מאטראץ.

אלע רואנער דאקערס האבען אין טאג פון דער עקזעקוציע געווארפען די ארבייט און געקומען זעהן, ווי מען וועט טויט־לייגען איינעם פון זייער סביבה. צווישען המון זענען געווען א סך שיכורים. מען האט געטומלט, זיך געוויצעלט, געלאכט.

ווערדיע איז ארויס פון דער תפיסה מיט א קאפ שווארצע האר ווי פעך. פאר די עטליכע מינוט, וואס האט געדויערט ביז מען האט איהם צוגעפיהרט צו דער גיליאטינע, איז ער געווארען גרוי ווי א טויב.

— גיט איבער מיין דאנק די תפיסה וועכטער, וועלכע זענען מיט מיר געווען זעהר ליבענסווירדיג. מעהר וועל איך שוין מיט זיי אין קיין קארטען נישט שפילען...

דאס זענען געווען זיינע לעצטע ווערטער.

אויסערגעוועהנליך איז געווען דער גורל פונ'ם יונגען לאנדווירטשאפטליכען ארבייטער, זשאן גאבייער, וועלכער פלעגט פארברענגען די נעכט אין דער וואוינונג פון דער פרוי רענא. פול ליעבע און צוטרויען צו איהר יונגען, קרעפטיגען געליעבטען האט די דאזיגע פרוי זיך אמאל פאר איהם אויסגערעדט, אז זי האט אין שראנק באהאלטען א געוויסע סומע געלט. אין דער זעלבער נאכט האט זי פאר איהר לייכטזיניגער באריידעוודיגקייט באצאלט מיט איהר לעבען; גאבייער האט איהר דערלאנגט מיט א שטיק האלץ איבער'ן קאפ און דער'הרג'עט. אוועקגעהענדיג האט ער אין מיטען צימער צולייגט א פייער און די טיר פארשלאסען.

ווען די זשאנדארמען זענען שפעטער געקומען ארעסטירען גאבייער'ן, האבען זיי איהם געטראפען הענגען. דאס געזיכט איז שוין געווען בלוי, די צונג ארויסגעשטעקט און געשוואלען. דאס הארץ בארוועגלאז. מען האט איהם אנגעהויבען מינטערען. נאך לאנגע באמיהונגען האט דער געהאנגענער ענדליך געעפענט די אויגען. מען האט איהם אראפגענומען פון דער תליה, כדי איבערצוגעבען דער גיליאטינע.

— איך האב ערמארדעט, מוז איך מיט מיין לעבען באצאהלען — האט ער דעם גלח פילאזאפיש ערקלעהרט.

אין טאג פון דער עקזעקוציע האט גאבייער אנגעשריבען עטליכע געזעגענונגס־בריעף, געפרישטיקט און געווארט. עס זענען אריבערגעגאנגען פינף, צעהן מינוט. וואו איז דייבלער? דייבלער האט דערווייל רוהיג און קאלטבלוטיג שפאצירט ארום דער גיליאטינע.

— איך וועל אריינגעהן אין תפיסה, ווען דאס געזעץ וועט עס מיר ערלויבען צו טאן — נאך זונען־אויפגאנג. גאבייער האט געמוזט אפווארטען דעם טויט נאך גאנצע דרייסיג מינוט.

דאס איז געווען שווערער פונ'ם טויט...

דאס זעלבע איז צוריק מיט עטליכע חדשים פארגעקומען אין רואן: מען האט דעם צום טויט פאר'משפט'ן צופריה אויפגעוועקט. אויסהערענדיג פונ'ם פראקוראר זיין גזר־דין, האט ער מיט שרעק געפרעגט:

— וואס, מ'דען וועט מיר איבערשניידען דעם האלז? באלד? עס קאן נישט זיין!...

דייבלער האט זיך אנטזאגט אריינצוקומען אין תפיסה. עס איז נאך געווען פינסטער. וואס טוט מען? כדי דעם פאר'משפט'ן נישט איבעריג צו קוועלען, האט מען אריינגעטראגען צו איהם אין קעמערעל א פלאש ראם מיט א גלאז. ער האט אנגעהויבען טרינקען א גלאז נאך א גלאז. דאס באוואוסטזיין איז בישלאכווייז פארטויבט געווארען און ער האט שוין נישט פארשטאנען, וואס איהם ערווארט.

שרעקליך איז געווען דער סוף פונ'ם פויער סופיער, וואס איז באגאנגען א דאפעלטען פארברעכען. בשעת'ן פראצעס האט ער געווילדעוועט, באליידיגט מיט די ערגסטע ווערטער דעם פרעזידענט פון געריכט, דעם פראקוראר, די געשוואוירענע ריכטער. זיצענדיג אין דער תפיסה, האט ער זיך זעהר באפריינדעט מיט די וועכטער. געגעסען, געטרונקען, געשפילט אין קארטען און יעדערען פארזיכערט, אז דער פרעזידענט וועט איהם אונבאדינגט באגנאדיגען. ווי קאן עס דען אנדערש זיין?

ווען מען האט איהם ערקלעהרט, אז ער מוז דאך שטארבען, איז ער געווארען אין כעס און זיך געווארפען ווי א ווילדע חיה. ער האט ארויסגעשלאגען דעם גלח פון דער האנט די פיליזשאנקע מיט קאווע, האט אומגעווארפען דעם געהילף־תליון, צוביסען דעם אויפזיכטס־וועכטער.

— ניין, ניין, איך וועל מיך נישט לאזען הרג'ענען! איך וועל דייבלער'ן דעם האלז איבערגריזשען.

צעהן פערזאן האבען זיך געווארפען אויף סופיער'ן אום איהם ארויסצוברענגען פון דער תפיסה. עס איז ענטשטאנען א שרעקליכער קאמף, שטוהלען זענען געפלויגען אין דער לופטען. מען האט דעם מערדער אוועקגעלייגט אויף דער ערד, אבער ער האט זיך נישט אונטערגעגעבען און ווייטער נישט אויפגעהערט קעמפען מיט הענט און מיט פיס. ער האט אלעמען געשלאגען, געקאפעט, געריסען, געפליקט. ענדליך האט זיך מיט גרויס מיה איינגעגעבען איהם צוצושלעפען צו דער גיליאטינע און אוועקצולייגען אויף דעם אומגליקליכען ברעט.

— דער פראקוראר, איהר אלע — האט ער מיט אן אונמענשליכער שטימע אויסגערופען — זענט באנדיטען, מערדער.

בלאס ווי קאלך האט דייבלער א דריק געטאן א קנעפעל און פון אונטער'ן גיליאטינע־מעסער האט א שפריץ געטאן בלוט אויף דריי מעטער די הויך...

יא, דייבלער איז פאריגעס יאהר מיט קיין פארלייגטע הענט נישט געזעסען!...

„נאציס" אטאקירען אידישע סטודענטען

בערלין, מאי 3, (איטא).

ערנסטע צוזאמענשטויסען זענען פארגעקומען אין בערלינער אוניווערזיטעט. [illegible]

אויפרוף צו די העברעאישע לעזער!

מיט א פאר וואכען צוריק האבען מיר אייך מודיע געווען די גרויסע בשורה אז נאך לאנגע מאנאטען פון אונערמידליכער ארבייט איז אונז געלונגען צו בעאיינפלוסען די היגע שטאדטישע לייברערי פאר א העברעאישע אבטיילונג דארט. די ביכער זיינען דאן נאך וואס געווען אנגעקומען.

עס איז קיין וואונדער ניט אז דער אונגעדולד פון די פאראינטערעסירטע איז זינט דאן געוואקסען מיט יעדען טאג צו זעהן די ביכער פאר זייערע אייגענע אויגען און אנטאפען די ווירקליכקייט פון אזא רייכען חלום. אויפ'ן פארלאנג פון דעם הויפט לייבראריען דר. לאק און מיט פארכאפטען אטעם זיינען איינינע פון אונזערע חברים געשטאנען אין טאגטעגליכען קאנטאקט מיט דער לייברערי, העלפענדיג אויסםארטירען די אריבער הונדערט בעלעטריסטישע ביכער, וועלכע זיינען בלויז אן אנפאנג פון דער אפטיילונג וועמענס וואוקס איז אפהענגיג נאר פון אונז העברעאישע לעזער, אינ'ם וואוקס פון אינטערעס פאר העברעאיש, וואס מיר האבען אזוי אויפריכטיג פארזיכערט דעם באוואוסטען דר. לאק, און אין וועלכען זכות עס איז מקוים געווארען אונזער פארלאנג.

עס איז קיין צווייפעל ניט אז אלע אידען פון טאראנטא און בכלל אידען זיינען שטאלץ מיט דעם אויפטו און אלס אויסדרוק פון דער הערשענדער באגייסטערונג ווערט אונזער אפטיילונג פרעזענטירט מיט א סעט פון ארום 60 ביכער "הוצאת דביר" דורך דעם פרעזידענט פון טאראנטאר ציון קאנסיל, מר. עדי געלבער, פאר וועמען די נייעס איז געווען אגרויסע איבערראשונג.

און שוין געפינען זיך די ביכער אויף די שעלווס פון דער קאלעדזש לייברערי און שוין טרעפען זיך דארט טאג־טעגליך שמייכלענדיגע פון נחת פנימ'ער פון נייגעריגע לעזער, וועלכע באגעגענען זיך מיט א פאקט, וואס זיי האבען אין אנפאנג באטראכט אלס אן אילוזיע ווייל זיי האבען ניט געגלויבט אינ'ם כח פון העברעאיש אין טאראנטא.

די גרעסטע טייל פון דער ארבייט האבען מיר שוין אלזא אפגעטאן אבער צו דערגרייכען דעם גאנצען ציעל איז אומבאדינגט נויטיג דער טיפער אינטערעס און די געהעריגע אפשאצונג פון גאנצען אידישען ישוב פון טאראנטא פאר דעם וואס איז אונז אלעמען נוגע, פאר דעם העברייאישען בוך.

מיט ליעבשאפט און דרך ארץ פאר'ן העברעאישען ווארט.

די צעירי ציון התאחדות
טאראנטא.

דער טאנץ פאר דער לבנה

(ערצעהלונג)

פון
מארים דייטש.

אין א ווינקעל, אפגעזונדערט פון די איבעריגע געסט פון שעהנסטען קאפע־הויז אין סטאמבול, איז געזעסען א גרופע באארענטע מענער און געשמועסט וועגען א זעהר דעליקאטען ענין.

סארי־אגלי־וועליבעי, איינער פון די רייכסטע עפענדים אין דעם געגענט, האט דערצעהלט פון זיין ליעבע אין די יונגע יאהרען מיט דער סירישער מיידעל דזשעמיליע, וועמענס לעצטער ליידענשאפטליכער טאנץ האט זיך געענדיגט אזוי טרויעריג פאר ביידען.

ווי איהר ווייסט, בין איך צו צוואנציג יאהר געבליבען א יתום און אויך דער איינציגער יורש פון מיין פאטערס גרויסען פארמעגען, וואס האט באטראפען הונדערטער טויזענטער ענגלישע פונטען. וואס צו טאן מיט אזוי פיעל געלד האב איך ניט געוואוסט. אבער אזוי ווי איך האב פון מיין פאטער אויך געקראגען א צווייטע ירושה — הייסע בלוט — האב איך ניט טראכטענדיג לאנג פארלאזען מיין געבורטס־שטאדט אין סמירנא, וואו איך האב זיך געלאזט וואוילגעהן אויף וויפיעל מיין הארץ האט געגלוסט.

מיין מוטער, א ליכטיגען גן עדן פאר איהר נשמה, האט זיך ביי מיר געבעטען כסדר: "וואס טויג דיר, קינד מיינס, דאס פארקלייבען זיך אין יענע זינדיגע שטעדט! בעסער פארבלייב דא מיט אונז, קלייב זיך אויס א ווייב, האב חתונה און פיהר אן געהעריג דעם טאטענס געשעפטען".

פארשטעהט זיך, אז איך האב זיך צו איהרע רייד ניט צוגעהערט. עס איז אפשר ניט געווען אינגאנצען מיין שולד. די טריפה'נע בלוט האט אין מיר געקאכט און געזאדען און איך האב זיך ניט געקענט אפזאגען פון די פארגעניגענס, וואס מען געפינט אין דער גרויסער ווייטער וועלט.

די ערשטע שטאדט וואו איך האב זיך אפגעשטעלט איז געווען סטאמבול. איך האב דארט פארבראכט טאג און נאכט אין פרעהליכער געזעלשאפט. איך בין דארט געווארען גוט באקאנט אין די קאפע הייזער, וואו איך האב זיך אנגעזעטיגט מיט ווין, ווייב און געזאנג.

דערהויפט האב איך ליעב געהאט צו פארברענגען אין דער געזעלשאפט פון [illegible] ערע ווייכע ארעמס. וועגען געלט איז ביי מיר קיין מאל ניט געווען קיין מניעה. און דעריבער האט מיר, פארשטעהט זיך, קיין פרויען ניט אויסגעפעלט. געווען נעכט ווען איך האב אין דער געזעלשאפט פון די דאזיגע פרויען פארשווענדעט צוואנציג פונט. אבער וועמען האט עס דען געארט. מיין טאטענס ענגלישע פונטען האבען זיך געמעהרט און עס איז שווער געווען זיי אויסצושעפען.

צוויי יאהר נאכאנאנד האב איך אזוי געהוליעט, ביז איך האב אויפגעהערט, ווייל איך האב זיך באגעגנט מיט איהר — מיט דזשעמיליען.

באגעגנט האב איך איהר צופעליג און ניט אין יענע ערטער, וואו איך בין געגאנגען זוכען ליעבע, נאר פארבייגעהענדיג אין גאס.

איך האב זיך אין איהר פארליעבט פון דעם ערשטען קוק.

זי איז געבארען געווארען אין סמירנא ביי ארימע עלטערן, וועלכע זיינען געווען צופרידען צו פארקויפען זייער טאכטער צו א רייכען עפענדי. דזשעמיליע איז דאן אלט געווען זיבעצעהן יאהר.

זי האט פארמאגט א שעהנעם גראציעזען קערפער און איז געווען שעהן ווי די ליכטיגע זון. איהרע אברים זיינען געווען געשניצטע און איהר פנים איז געווען באגאסען מיט אן אומבאשרייבליכען חן.

ווען איך האב איהר דערקאנט, איז זי געווען אומשולדיג ווי א קינד. זי האט פארשטעהט זיך אין דעם מסחר פון איהרע עלטערן קיין דעה ניט געהאט און געמוזט נאכפאלגען זייער פארלאנג. אבער איך אליין האב זיך געפיהלט שולדיג קעגען איהר. איך האב געוואלט זי זאל מיר געהערען, זי זאל זיך מיר איבערגעבען מיט איהר אייגענעם פרייען ווילען. אזעלכע קאפריזען האב איך דאמאלסט געהאט. ווי צוצוטרעטען דערצו האב איך ניט געוואוסט. קודם כל, האב איך איהר געקויפט די שעהנסטע קליידער, וואס מען קען באקומען אין סמירנא אדער סטאמבול און האב איהר אויסגעפוצט אין סאמעט און זייד און באדעקט איהר האלז און די אויערען און די הענט מיט די טייערסטע ציערונג.

איך האב איהר מיטגענומען אין די טעאטערס און די קאפע הייזער. אין די [illegible]

זי האט מיך פשוט פארכשופט. אזא בראנד פייער האב איך נאך ביי קיין פרוי ניט געפונען.

פון דעם ערשטען טאג אן, וואס איך האב זיך מיט איהר באגעגנט, האב איך אויפגעהערט צו קוקען אויף אנדערע פרויען.

די שעהנסטע פרוי האט דאן אין מיינע אויגען אויסגעקוקט מיאוס. פאר מיר האט דאן עקזיסטירט בלויז איין פרוי — דזשעמיליע.

ניט קוקענדיג, וואס איך האב איהר געקויפט ביי די עלטערן, דאך בין איך ביי איהר פארבליבען א שקלאף. איך האב נאר געזוכט ווי ווייט מעגליך נאכצוקומען איהר קלענסטען קאפריז. איך האב איהר געוואלט מאכען לעבעדיג, לוסטיג, פרעהלאך און דאס איז מיר פולשטענדיג געלונגען.

איך בין געווען דזשעמיליעס לעהרער ניט נאר אין ליעבע, נאר אויך אין אנדערע וועלטליכע זאכען. איך האב איהר געלערענט שפיעלען מוזיק, זינגען, טאנצען און זי איז געווען א געטרייע שילערין. זי האט שנעל איבערגענומען זאכען, פון אלץ וואס איך האב איהר געלערענט האט זי אמבעסטען ליעב געהאט דעם טאנץ. זי איז געווען א וואונדערבארע טענצערין. עס איז געווען א פארגעניגען אנצוקוקען ווי איהרע שעהן פארמירטע אברים האבען זיך באוועגט אין ריטמישען טאקט צו מיין באגלייטונג אויפ'ן מוזיקאלישען אינסטרומענט.

אבער ניט אלע טענץ, וואס איך האב איהר געלערענט, האב איך איהר דערלויבט צו טאנצען אין דער עפענטליכקייט, צו די בעלער וואוהין איך האב זי מיטגענומען.

דערהויפט דעם טאנץ מיט די זיבען שלייערס און דעם טאנץ מיט די צולאזענע האר זיינען געווען געמיינט אויסשליסליך פאר מיר אליין. ביידע טענץ זיינען געווען ליידענשאפטליכע און ביידע האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער נאקעטקייט.

די צוויי יאהר, וואס מיר האבען געלעבט צוזאמען, זיינען געווען די גליקליכסטע אין מיין לעבען.

די מעהרסטע צייט האבען מיר פאר־ [illegible]

רייטען אויף א פערד און שיסען פון א ביקס, בעסער פאר מיר. אלץ וואס זי האט געטאן האט זי געטאן גוט. איהר פעהיגקייט איז געווען צו באוואונדערען.

מיר האט זי גערופען "יא חאביבי" (מיין פריינט) אדער "סאאיר" (מיין הער) און קיינמאל ניט ביי מיין נאמען. און דערין איז געווען א מין אנצוהערעניש אויף עטוואס. זי האט מיר כסדר געהאלטען אין דערמאהנען, איך זאל מיט איהר חתונה האבען, אבער איך האב זיך געמאכט ניט הערענדיג.

אמת, איך האב איהר ליעב געהאט אבער צו וואס פארנעהמען זיך מיט א חתונה, אז דער אופן פון אונזער צוזאמענלעבען געפעלט מיר בעסער.

ווער ווייס, נאך דער חתונה קאן זיין וואלט איך איהר אויפגעהערט צו ליעבען.

און איצט, פריינט, קומען מיר צו דער פאסירונג פון יענער שרעקליכער נאכט.

עס איז געווען ביים סוף פון דעם צווייטען יאהר פון אונזער צוזאמענלעבען. מיר האבען דאן געהאט פארבראכט עטליכע טעג אויף מיין ווילע אונטערן שטאדט. ביי אונז זיינען דאמאלט געווען פארזאמעלט פיעל פריינט און באקאנטע פון סטאמבול און פון סמירנא. ווארום וואלי בעיס־ווינקעלער איז געווען באריהמט אין גאנצען געגענט און אונזער קוכער איז געווען דער בעסטער און די געסט האבען געלעקט די פינגער פון זיינע מאכלים.

שפעט אין אוונט, ווען אלע געסט און איך און דזשעמיליע זיינען שוין געווען גוט שכורלעך, איז מען צוגעשטאנען צו דזשעמיליען זי זאל דעם עולם אמוזירען מיט איהרע טענץ. איך האב פארשטעהט זיך, מיינע געסט ניט געקענט אפזאגען און דזשעמיליע אויך ניט.

זי איז געזעסען לעבען מיר. איהר פנים האט געפלאמט פון דעם וויין, און איהרע אויגען האבען זיך געקלעפט פון מיעדקייט און שלעפעריגקייט; איהר קאפ איז געווען אנגעשפארט אויף מיינע קניה. דערהערט אבער, אז מען בעט איהר טאנצען, האט זי זיך אויפגעכאפט.

זי איז נאר געווארען א לעבעדיגע. זי האט מיר געפרעגט מיט איהרע שוואר־ [illegible]

שלייערס! איך בין געווארען צוטומעלט. ביז דאן האט זי נאך דעם ליידענשאפטליכען טאנץ אין דער עפענטליכקייט קיינמאל ניט געטאנצט. כאטש איך בין געווען אביסעל שכורלעך, דאך זיינען מיר אין קאפ דורכגעלאפען מארנע מחשבות. מיינע אויגען האבען באלד גענומען זוכען בענאלי אן אכצעהן יעהריגען יונגעמאן, מיינער א פלימעניק. עס איז מיר אין אנהויב איהם שווער געווען צו געפינען, מחמת דזשעמיליע האט געהייסען אויסלעשען די ליכטער. זי האט געוואלט טאנצען ביים ליכטשיין פון דער פולער לבנה.

ענדליך האב איך דערזעהן זיין שאטען.

ער איז געשטאנען אין א ווינקעל און יעדער מוסקול פון זיין שטייפען קערפער איז געווען אנגעצויגען. ער האט געקוקט אויף דזשעמיליען ווי זי האט זיך געדרעהט ווי א שלאנג... און איהרע בליקען זיינען אויך געווען געריכט צו איהם; און דאן האב איך דערזעהן ווי ער האט איהר צוגעווארפען א קוש אין דער לופטען און זי האט איהם געענטפערט אויף דעם זעלבינגען אופן. הייסט עס, אז וואס איך האב זיי אין דערפריה געפונען אין גארטען שפאצירענדיג איז ניט געווען קיין בלויזער צופאל...

מיר איז באלד אלץ קלאהר געווארען. דעם טאנץ, האט זי, אלזא געטאנצט פאר בען אלי. איהם געהערט איצט איהר ליידענשאפטליכער טאנץ. איך האב זיך מיטאמאל אויסגעניכטערט און איבעראנייעס שכור געווארען — שכור פון אייפערזוכט! איך האב אנגעטאפט דעם קליינעם פיסטאלעט מיט דער מוטער־פערלדיגער הענטעל, וואס זי האט מיר געקויפט א מתנה.

ווען דער טאנץ האט זיך געענדיגט, האב איך געזעהן ווי זי דערנעהנטערט זיך צו מיר. איך האב געזעהן ווי איהרע בריסט באוועגען זיך ארויף און אראפ פון טיעפען אטעמען. איך האב מיט'ן אויג זיך געציעלט אין מיטען צווישען ביידע בריסט און איך האב אויסגעשאסען. דער קראך האט אפגעקלונגען ווי א דונער, א שווערע זאך איז געפאלען צו מיינע פיס. מען האט גענומען לויפען פון אלע זייטען. בען אלי האט זיך געריסען ווי א צוריצ־ [illegible]

Duchess Theatre Dundas & Markham

היינט דער לעצטער טאג

בערט ליטעל אין

„ברידער"

TWINS in BODY- BUT STRANGERS in SOUL!
DON'T MISS COLUMBIA PICTURES' GREAT DRAMA
BROTHERS

א וואונדערבארע בילד.

פארפעהלט עס ניט צו זעהן.

מיטוואך און דאנערשטאג א דאבעל ביל

„די סטיל האי־וועי" און

פאר די לאוו אף ליל"

College Playhouse

מיידושאר און בראנזוויק עוו.

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך

מאי 4־טען, 5־טען און 6־טען

עדמאנד לאוו און לעילא הײמס

— אין —

א ציטוויילינגע פרוי

אן אויסערגעוועהנליכע בילד

אדרעט אייערע

סיינס

פון דעם גוט באוואוסטען אידישען סיין פיינטער, 19 יאהר אין טרייד.

לואיס ווײנער

309 ספעדיינע עוו.

נעבען דיארסי סט.

טעל. טריניטי 1431

בילינע פרייזען און שעהנע ארבייט.

די בעסטע טייל ארבייט אין שטאדט

גענומען פון דערפאהרענעם טיילינג קאנטראקטאר, צו אייער בעסטער צופרידענהייט.

קיטשענס, באטרומס, בוטשער פענסטער, סטאר פראנטס א. א. וו. צו זעהר בילינע און צוטריטליכע פרייזען.

מאכט קאנווויניענס אין אייער הויז. איך גיב א פרייזען עסטימייט. רופט אף: —

J. MORGENSTERN
21 ROSEBERRY AVE.
Tel. TRinity 1960J

די קאנגא מעדיצינען

לײדט איהר פון עקזימא, רינגווארם, סארייעסעס, אנדערע שלעכטע הויט־קראנקהייט. דאן נוצט דעם וואונדערבארען מעדיצינישען זאלב קאנגא־סעוו. און אויב איהר לײדעט פון כראנישען רהומאטיזם. שטײפע גליערער א טשעסט קאלד אדער אזוי א שלעכטען קאלד. דאן רייבט זיך איין מיט קאנגא ליניטמענט. צו באקומען ביי סינגער ברידער (דראגיסטען) 26 קווין איסט. עלגין 7512

SINGER BROS., DRUGGISTS
26 Queen St. E. Elgin 7512

מיר דעליווערען און שיקען אויך ביי מעיל, פאסטיידזש פריי.

לײדט איר פון א ברוך?

(ראפטשורד)

ווען איהר לײדעט פון א ברוך דאן מוזט איהר ערשטענס האבען א גוטע טראס און צווייטענס גוטע צופאסונג. און דאס קענט איהר נאר ביי די סינגער ברידער, וויל זיי זיינען די איינציגע אידישע אגענטען פון דער אמעריקאנער גרעסטער טראס קאמפ. און ספעציאליסטען אין דעם פאך.

הילקרעסט

1818-1366

דיופאן פיועל קא.

לימיטעד

(עסט. 25 יאהר)

רידינג ענטרעסייט און וועלש קוילען

בילינע זומער פרייזן

קויפט איצט!

און מיר וועלען אויפרייניגען אייער פוירנים פריי.

508 דיופאן סט.

הילקרעסט 1366־1818

שוחט ובודק מומחה

קבלה פון ועד הרבנים פון וויניפעג און פון סאסקאטשעוואנער רב שוחט. א גוטער פיינער בעל תפילה, זיסע שטימע, און א גוטער טיטשער, זוכט א שטעלע אין א קאנטרי. אינפארמיישאן פרעגען ביי: —

הרב שלמה לאנגנער
61 בראנזוויק עוו.
טעלעפאן קינגסדייל 6515

שפייז פעקלאך

אייערע קרובים אין רוסלאנד

חפצ האט אראנזשירט אין יוראפ פארבינדונגען צושטעלען זיכער שנעל און בילינ שפייז פעקלאך אין יעדען שטעדטעל אין רוסלאנד. אויסוואהל פון אלערליי שפייזען. בילינע פרייזען. פרישע שפייזען נעפאקט אין יוראפ.

קומט, שרייבט, טעלעפאנירט:

הפצ'ס שיפס קאנטאר

DOMINION TICKET OFFICE

143 קווין סט. וועסט
(עדלייד 5971)

געלט געשיקט. — שיפסקארטען, איינשורענס, מארגיידזשעס. — סיטיזען פייפערס.

BASEBALL מייפעל ליף סטיידיום **בייזבאל**

גראנדיעזע דערעפענונג

דינסטאג — מאי 5

טאראנטא געגען דזשורזי סיטי

דערעפענונג צערעמאניע: 2.45 נאכמיטאג. || די גיים פאנגט זיך אן: 3 נאכמיטאג.

פרייזען: 50ס., 80ס., $1.00, $1.25 (טעקס אריינגערעכנט). באקס: 25ס. רעזערווד פלעצער אין מודי'ס סיגאר סטאר, 47 קינג. וועסט, און דזשעס עפלגאטה'ס, 85 יאנג סט.

Garden Theatre

College & Spadina

א ספעציעלער דאבעל ביל

צוויי פיטשורס אנשטאט איינער

היינט און מארגען

די סטיל האי־האי וועי

— און —

„פאר די לאוו אף ליל"

פארפעהלט ניט צו זעהן די בילדער.

PEERLESS ELECTRICAL CONTRACTING Co.

עדעלייד 3758 טריניטי 7332

לאזט נישט דורך די געלעגענהייט. ספעציעלע רעדאקשאנס אויף אלע מינים עלעקטרישע וויירינג אין הייזער.

פעקטארי פאווער אינסטאלליישאן, טעאטער און סאונד אינסטאלליישאן

אלע ארבייט גאראנטירט

פרואווט אונז אויס. עסטימייטס פריי. טאג און נאכט סערוויס.

הערי ליפאווסקי.

לאיערס דזש. גלעס און אי פ. דיקלער

— פון —

גלעס, דיקלער און קא.

רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.

אפיס טעלעפאן עדעלייד 1168 — 1169

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק

געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

לערענט דעזיינינג!

אין א פראקטישע סקול פון דעזיינינג, וואס ווערט געפירט אונטער דער אויפזיכט פונ'ם באקאנטען אויטאריטעט אין דעזיינינג ספעציעלע קורסען אין דעזיינינג, פעטערנס, גארמענטס פון סוטס און סקוירטס, דרעסעס און פארס.

סי. נאלאסקא, 65 עוועניו ראוד. קינגסדייל 4237.

אויסערגעוויינליכע בארגיינס

ביי די

קיעווער פוירניטשור קא.

452 ספעדיינע עוועניו

☞ א ספעציעלער וואונדערבארער ☜

סייל אויף בעדרום סוויטס

אויב איהר ווילט זעהן עטוואס אויסערגעוועהנליכעס אין בעדרום סעטס און אנדערע וואונדערבארע פוירניטשור, קומט צו: —

די קיעווער פוירניטשור קא.

און איהר וועט זיך איבערצייגען. די נייעסטע סטיילס אין פוירניטשור, פון קיטשען פוירניטשור ביז פארלאר פוירניטשור, פראכטפולע ראגס, קארפעטס, פלאר לאמפען, בעטען און ספרינגס.

ווערטפולע מתנות צו חתן כלה.

קעש אדער קרעדיט. לייכטע אויסצאלונגען. אונזער סטאר איז אפען אין אווענט.

קיעווער פוירניטשור קא.

(דזשיי. גערצביין)

452 ספעדיינע עוועניו

מיר האבען ניט קיין בראנטשעס.

טעלעפאן טריניטי 0706.

LOEW'S

היינט און די גאנצע קומענדע וואך.

די גרעסטע קאמעדיע

„פארלאר, בעדרום און באד"

SHEA'S

די גאנצע היינטיגע וואך.

אט קומט ער!

סעמי קאהען

דער בארימטער אידישער סטאר וואס האט אויפגעטרייסעלט די וועלט מיט געלעכטער אין

דא פערזענליך

אויפ'ן סטיידזש:

5 אר. קיי. א. אקטען

אויף דער סקרין:

„3 מיידלאך פארלארען"

איך האב געלט צו לייען אויף

מארטגעדזשעס

ערשטע, צווייטע און דריטע

CHAS. COBLENS

423 יוקליד עוו.

טעלעפאן טריניטי W 3079

איך קויף אויך צווייטע מארטגעדזשעס

אקאונטענט־בוקסיפער

12 יאהר עקספיריענס וועט פיהרען אייערע ביכער טייל־צייט אדער אודיטען זיי. פרייזען פון 5 דאלאר מאנאטליך און העכער.

א. א. גאלדענבערג

75 האמוואוד דרייוו.

הילקרעסט W 7504

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פאראייניגט צו מאכען א

אפטאמעטריסט און אפטישען

דר. הענרי הערריס

279 קאלעדזש סט.

(לעבען ספעדיינע)

אפען ביז 9 אוהר אין אווענט

Dr. Henry Harris

EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. near Spadina
Open until 9 p. m.

דערפארענער איטאליענישער

קאנטראקטאר

מאכט אלערליי צעמענט ארבייט. פארשטאפטע דריינס פאריכט. טשימנים פאריכט.

זעהט זיך מיט: —

מ. אבאט

509 אסינגטאן עוועניו

טעלעפאן טריניטי 5138.

רעוו. פ. דאלגאף

דער בארימטער

מוהל

ספעציאליסט

אנערקענט אין אלע האספיטעלער פון אלע דאקטוירים

413 Dovercourt Road

TELEPHONES:
Lom. 1220 Tr. 7830j El. 3086

STANDARD THEATRE

א. עקסלער, דזשענעראל מענעדזשער. טעלעפאן טריניטי 4310.

היינט די לעצטע פארשטעלונג

קומט באגריסען דעם גרינדער פון אידישען טעאטער אין אמעריקא

בארים טאמאשעפסקי

— און —

רעגינא צוקערבערג

צוזאמען מיט אירווינג גראסמאן, דזשייקאב דזשייקאבס, מאקס באדין, משה זילבערקאסטען, הערי טאמאשעווסקי, בעטי דזשייקאבס, גאלדע לובריצקי, בעקי ווײנטרויב און דאס בארימטע קאמישע פארל דייוו לובריצקי און דיינא גאלדבערג אין

דער אונגארישער חזן

פארפעהלט ניט די געלעגענהייט צו זעהן די וואונדערבארע אפערעטע געשפיעלט פון אזא קינסטלער קאמפאניע און הערען די וואונדערבארע מוזיק.

באזארגט זיך באצייטענס מיט בילעטען.

פרייזען: — 50 סענט, 75 סענט, 1 דאלאר און $1.50.

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט

באזונדערע פלעצער פאר

- מילכיגס און פליישיגס -

די אמת'ע כשרה סיסטעם

עקזיסטירט זינט 1908.

275־273 ספעדיינע עוועניו. טעלעפאן טריניטי 0444.

LIBERTY Theatre Dundas & Spadina

ליבערטי טעאטער (דאנדעס און ספעדיינע עוועניו)

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך

מאי 4־טער, 5־טער און 6־טער

דער בארימטער מאריס שעוואליע

„פלעי באי אף פאריז"

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

אן אויסערגעוועהנליכע בילד מיט דעם בארימטען ריטשארד דיקס

„סימעראן"

און א קעסט פון 5000 פערזאן. פארפעהלט עס ניט צו זעהן.

טעלעפאן עדלייד 6201. הויז טעלעפאן טריניטי W 8665.

לאיער פיליפ דאווידסאן

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק א. ז. וו.

810 סטערלינג טאוער בילדינג

372 בעי סטריט

געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס.

ספעציעלע אויפמערקזאנקייט פאר קרימינעלע קייסעס.

אפיס:
45 ריטשמאנד סט. וועסט
705 סענטראל בילדינג

אפיס טעלעפאן:
וויווערלי 2211
הויז טעלעפאן טריניטי 5418

לאיער ב. ווײנבערג ב.א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

מארגיידזשעס געקויפט.

הענרי ס. ראזענבערג

און קאמפאני

באריסטערס, סאליסיטארס א. ז. וו.

703—702 פעדעראל בילדינג.. 85 ריטשמאנד סטריט

טעלעפאנס: עדלייד 1387 — 1386. אווענטען: היילענד 9415.

און אז איצט זענען פארבונדען מיט אים

האריים ג. בריסטאן און לעאנארד ס. סמיט